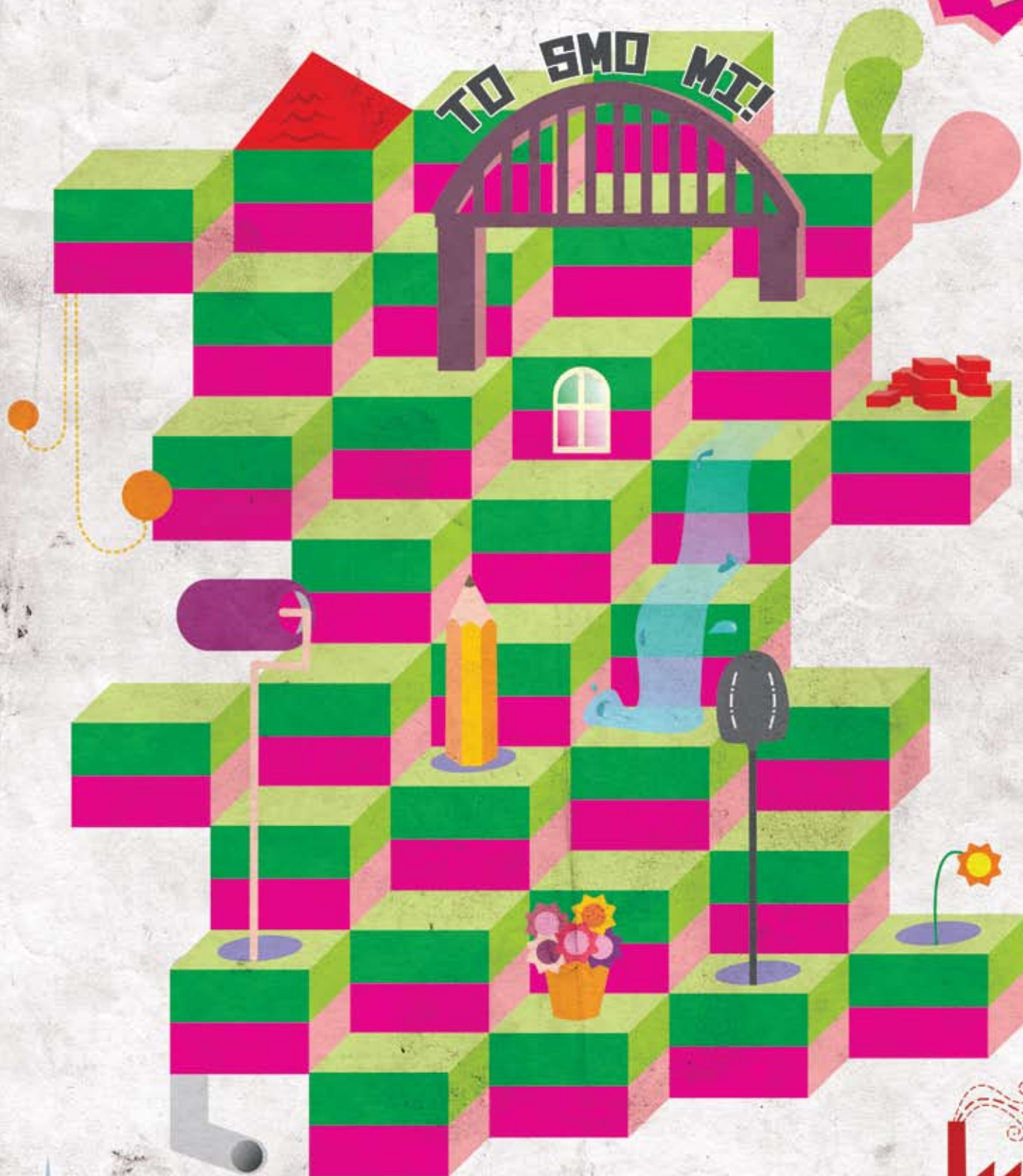

JANUAR 2010.

POLIINFO

list učenika i profesora Politehničke škole - a Politechnikai iskola tanulónak és tanárainak lapja

POLIINFO

BISERI SA ČASOVA

JEDNO OD NAJZNAČAJNIJIH DELA DOSITEJA OBRADOVIĆA
ZOVE SE "ŽIVOT I ... MORE"!

PROFESOR: KAKO SE TI ZOVEŠ?
UČENIK: NEBOJŠA POPOVIĆ.
PROFESOR: HAJDE, POPOJŠA NEBOVIĆU, RECI TI NAMA...
PROFESOR: KOM KNJIŽEVNOM RODU PRIPADA OVO DELO?
UČENIK: MUŠKOM!

JEDAN OD NAJZNAČAJNIJIH SIMBOLISTA
JE ARTUR RAMBO!

PROFESOR: ŠTA JE TO VLASULJA?
UČENIK: KRAVA!
(SA VLASIMA, PRETPOSTAVLJAMO)

PROFESOR: KAKO JE ONO VUK GOVORIO: PIŠI...
UČENIK: BRIŠI!
(BIĆEMO SLOBODNI DA DODAMO - I UZDIŠI!)

PROFESOR: NA DOPUNSKU
NASTAVU NISTE OBAVEZNI
DA DOLAZITE, ALI MOLIM VAS,
DOĐITE OBAVEZNO...

PROFESOR: ŠTA JE MESIJA?
UČENIK: GOSPODIN!
(AKO UČITE FRANCUSKI, ODGOVOR SE SAM NAMEĆE)

PROFESOR:
DOBRO, DETE, JESI TI GLUV,
PREMESTI SE U PRVU KLUPU!
UČENIK:
NISAM GLUV! MOŽETE DA PONOVI TE,
NISAM VAS DOBRO ČUO?

OKO ŠKOLE - AKTUALITÁSOK

4 - 7 str.

ZNANJE PUTOVANJE - UTAZÁSOK

8 - 11 str.

PEDAGOŠKO ČOŠE - PEDAGÓGUS SZEMSZÖGBŐL

12 str.

KULTURA - KULTÚRA

13 - 17 str.

PRIČAM VAM PRIČU - ELMONDOM A MESÉMET

20 - 23 str.

S DRUGE STRANE NAUKE - TUDOMÁNY

24 - 27 str.

SPORT - SPORT

28 - 30 str.

SLOBODNO VREME - SZABADIDŐ

31 - 34 str.

glavni i odgovorni urednik, urednik redakcije na srpskom jeziku: **Branka Jovičić**
pomoćnici glavnog i odgovornog urednika: **Dijana Krtinić, Snježana Rončević**
lektor i korektor tekstova na srpskom jeziku: **Dijana Krtinić, Branka Jovičić**
lektor i korektor tekstova na mađarskom jeziku: **Zita Kalman Cvijin**
tehnički urednik, prelom i montaža: **Tihomir Zoraje**
fotografije učenika: **Mario De Negri**
grafički dizajn: **Aleksandar Topić GFT 4/7, Tihomir Zoraje**
ilustracije: **Branko Tmušić GFT 3/15,**
Aleksandra Dragić TON 3/9, Daniel Lak AT2/2,
Ninoslav Sudarević VT 1/3, Emese Vida AT 2/2
unos teksta: učenici i profesori Politehničke škole
štampa: Grafička radionica Politehničke škole
Tiraž: 500 primeraka
e-mail: **politehnickaskolasu@gmail.com**
sajt škole: **www.politehnickasu.edu.rs**

UVODNA REČ

Evo šestog broja, a nadamo se da ćemo sledeći predstaviti i na obnovljenom sajtu naše škole. Znam da redakciji nije bilo lako da izabere, neću reći najbolje, već najpogodnije priloge za ovaj zimski broj. Te slatke muke postaju sve veće, jer kako se redni brojevi povećavaju, tako i naš školski list postaje bogatiji i zanimljiviji.

Kada me pitaju koliko dugo postoji naša škola, nisam siguran šta bih odgovorio. Da li postojimo još iz vremena kada su u našem gradu počeli da se obrazuju učenici tehničke struke 1883. godine, ili je početak ona godina kada je osnovana *Tehnička škola* 1945. godine, da li je to bilo tada kada se građevinska škola izdvojila iz okrilja *Tehničke škole* 1965. godine, a možda je to i 2002. godina jer smo tada dobili sadašnje ime? Koja god godina da se izabere iz naše duge i dinamične prošlosti u kojoj smo više puta menjali zgradu, ime i način rada, nameće se zaključak da se obrazovanje stručnjaka iz naših područja rada menjalo onako kako su se menjali uslovi u kojima je funkcionisalo građevinarstvo, drvoprerađivačka struka i grafičarstvo.

Tako će biti i ubuduće. Naša škola će se menjati, prilagođavajući se svetu dinamičnih promena u kojem se uslovi života i privređivanja menjaju brzo, a meni se čini i sve brže. Pitanje koje se nameće je da li ćemo mi te promene razumeti, da li ćemo ih pravilno tumačiti i da li ćemo moći ići u korak sa vremenom gledajući unapred, ili ćemo sa promenama kasniti, nevoljno se menjajući kočeni inercijom i sitnim (i krupnim, ali svakako ličnim i privremenim) interesima. U godini Darvina ne mogu, a da ne povučem paralelu napomenom da, kao i među živim bićima, i u svetu privrede važi pravilo da opstaju oni koji smeju, mogu i hoće da se prilagode uslovima okruženja.

Naša škola je jedna od onih u Srbiji koja je i do sada prednjačila u procesu reforme; od 44 odeljenja naše škole, 21 radi po oglednim programima, nastalim u pokušaju da se sagledaju potrebe privrede budućnosti, privrede u kojoj se industrijskom proizvodnjom već sada bavi oko 16% zaposlenih u EU, i u kojoj se najveći dohoci ostvaruju u delatnostima koje se kod nas još uvek tradicionalno smatraju neproizvodnim.

Nalazeći se u procepu između želja i potreba učenika s jedne strane, i potreba nejake privrede zahvaćene haotičnom tranzicijom sa druge strane, naša mala škola, kao brod na nemirnom moru, traži izlaz birajući nove obrazovne profile koji nas mogu odvesti u sigurne vode, ali i baciti na hridine Nepoznatog.

Ove školske godine nova uprava škole pokušava da ubrzano nastavi putem kojim se škola već kreće, naglašavajući

sve što je dobro, i započinjući sa realizacijom ideja koje će nas, nadamo se, odvesti u susret Srbije budućnosti. To nije jednostavno u vremenu izrazite krize i nedostatka novca.

Naši ciljevi za ovu godinu se polako ostvaruju, ili su na putu da se ostvare, pre svega zahvaljujući ljudima dobre volje, preduzećima, ustanovama i, naravno, đacima i njihovim roditeljima. Da nema firmi kao sto su *Tondach*, *Masterplast*, *Javornik*, *Yumol*, *Knauf*, *Rotografika*, *JP Pošta Srbije*, *Vojvodina šume*, *Elektro inženjering*, *Čikoš štampa*, *Panonia print*, *Ytong*, *Suboticatrans*, *Ton Bulović DOO* i drugih, uređenje naše škole i njeno funkcionisanje, a pogotovo realizacija praktične nastave, bili bi bitno otežani.

Želimo da učeničku zadrugu postavimo na noge, da obezbedimo prostor za njen rad, kao i potreban početni kapital i opremu. Nadamo se da će učenička zadruga našim đacima omogućiti da steknu dodatno praktično iskustvo, da će im omogućiti da dodatno rade i zarade, kao i da će prodavnica učeničke zadruge svima u našoj školi ponuditi potrebne usluge. Novi sajt naše škole koji je u izgradnji će, nadamo se, biti informativan, ažuran i koristan đacima, profesorima, roditeljima, kao i svima koji sa našom školom sarađuju. Radovi na školskoj biblioteci se privode kraju. Želimo da školska biblioteka ne bude mesto gde će se čuvati prašnjave knjige, već da bude ambijent u kome će se okupljati đaci i profesori, i mesto koje nije izolovano od savremenih tehnologija. Nabavka opreme za fotografije i opremanje kabineta za njihove potrebe je pri kraju, informatički kabinet će uskoro biti u funkciji, a na taj način se povećava broj prostorija koje su namenjene učenicima. Od drugog polugodišta će, nadamo se, proraditi kompjuterski program za izradu rasporeda časova. Grafička radionica će biti opremljena boljim mašinama, zahvaljujući donaciji *Pošte Srbije*. Uvođenje nove rasvete olakšaće rad u večernjim satima. Nadamo se da će, zahvaljujući donacijama, krov naše škole dobiti novi crep. Pisanje novog Statuta škole i svih pratećih pravilnika i poslovnika je omeđeno rokom koji ističe u martu. Pokušaćemo da završimo poslove na verifikaciji specijalističke obuke za grafičku i drvoprerađivačku struku. Uspostavljamo intenzivnu saradnju sa *Nacionalnom službom za zapošljavanje*, u cilju pružanja usluga prekvalifikacije. Uredićemo arhivu i majstorsku radionicu, završićemo uređenje školskih magacina. Takođe, radimo poslove na pojednostavljivanju školske administracije, koji se na prvi pogled ne vide, kao i mnogo toga drugog.

Našu školu doživljavam kao neki veliki brod; nju nije lako pokrenuti i okrenuti kao neki čamac. Ali, kada uzme pravac i dobije na brzini, nije je lako ni zaustaviti. Za upravljanje tako inertnim sistemom nije dovoljna sila kojom raspolaže pojedinac, za racionalno upravljanje njom potrebno je da svi guramo sinhronizovano ka istom cilju.

Nadam se da će u ovom vremenu epidemija, virusi koji izazivaju lenjost duha, zaobići našu školu, a da će sve nas pod ovim krovom zahvatiti zaraza realnog optimizma.

Iso Planić, direktor

ИМАЛИ СМО ГОСТЕ...

У *Политехничкој школи* је 16. и 17. октобра 2009. године одржана скупштина Заједнице геодетских и грађевинских школа Републике Србије. Састанку је присуствовало 27 представника 15 школа из целе Србије.

Познато је да окупљања овог типа имају радни и „парадни део“, па је тако било и овај пут. На радном делу скупштине поднети су различити извештаји у вези са прошлогодишњим активностима, а договорено је и одржавање 21. Републичког такмичења геодетских и грађевинских школа Србије које је заказано за 22, 23. и 24. април 2010. године у Београду. Расправљало се о рационалном плану рад грађевинских школа, којих у Србији има 25, као и сагледавању потреба у данашњој привреди при одређивању образовних профила. Током оног другог „парадног“ дела скупштине, имало је шта да се сазна и научи. Присутни су имали прилику да чују презентацију предузећа *Мастерпласт* из Суботице, предузећа *TONDACH* из Кањиже, као и да обиђу зграду *Народног позоришта* која се реконструише.

Гости су из нашег града и наше школе понели, надамо се, лепе и пријатне утиске.

Презентација предузећа TONDACH

Обилазак зграде Народног позоришта

Наталија Јаковљев, помоћник директора

HÁZIGAZDÁK VOLTUNK

Iskolánk adott otthont a Szerbiai Építészeti és Földméréstani Középiskolák Közössége közgyűlésének, 2009. október 16-án és 17-én. A gyűlésen 15 iskola képviseltette magát 27 résztvevővel.

Az első napon a résztvevőket a MASTERPLAST látta vendégül. Bunford Tivadar igazgató köszöntője után a jelenlevők megtekintették a gyárat.

A közgyűlésen többek között beszámolót hallottunk a 2009/2010-es tanév iratkozási statisztikájáról és a XX. Köztársasági Verseny eredményeiről.

Határozat született a XXI. Köztársasági Verseny témaköreiről és időpontjáról. Erre az eseményre 2010. április 21-23-án kerül sor Vrnjačka Banján.

A közgyűlésen Beronja Aleksandar bemutatta a kanizsai TONDACH vállalatot. Nagy István, a YUMOL igazgatója a vállalat bemutatása mellett lehetőséget adott a szabadkai Népszínház felújításának megtekintésére is.

A vendégek a hivatalos és szórakoztató programok után reményünk szerint szép emlékekkel tértek haza.

Arančić D. Đendi, igazgató helyettes

TRIBINA MLADI GRAĐEVINCI

U sredu 18. novembra 2009. godine, održana je prva od četiri tribine predviđene za ovu školsku godinu. Diplomirani inženjer građevine, David Milunović, bivši učenik naše škole, bio je naš gost. On nam je predstavio svoj diplomski rad i svoje idejno rešenje problema parkiranja automobila u centru grada. Po njemu, 120 parking mesta bilo bi smešteno u podzemnoj dvoetažnoj garaži, na potezu od zgrade *Narodnog pozorišta* do *Gradske biblioteke*, a ispod fontane i spomenika Jovanu Nenadu. Oni bi tokom radova bili dislocirani. Rad obuhvata razradu složene tehnologije, statičke proračune i svu potrebnu dokumentaciju. Presentacija rada bila je u *Power point* programu, sa video filmom i podebelim projektnim elaboratom. Zanimljivo predavanje bilo je inspirativno za prisutne učenike VT 4/1, VT 4/2, VT 2/1 i VT 2/3 odeljenja, koji su imali priličan broj pitanja za našeg gosta nakon prezentacije.

predstavljanje diplomskog rada

Maja Stešević VT 2/3

NOVOGODIŠNJI VAŠAR

Vreme je novogodišnjih praznika i kupovine poklona najdražima.... U *Politehničkoj školi* organizovan je novogodišnji vašar, a tokom trodnevne manifestacije, 15, 16. i 17. decembra, mogle su se videti, a i kupiti maštovite učeničke rukotvorine: čestitke, lampe, kolači, nakit, oslikani predmeti od stakla, ekološke platnene vreće, ukrasi za jelke, novogodišnji cvetni aranžmani.

- Pošto je *Politehnička škola* od marta 2009. godine uključena u projekat *Omladinsko preduzetništvo*, organizovan kroz saradnju Ministarstva finansija Republike Srbije i Kraljevine Norveške, u školi je formirano sedam đачkih preduzeća koja izlažu svoje proizvode na ovom vašaru. Akciji se priključila i učenička zadruga naše škole sa svojim rukotvorinama, a cilj projekta je da se deca podstaknu na rad, kreativnost i samozapošljavanje – objašnjavaju profesorice Svetlana Lebović i Iboja de Negri, mentori ovog projekta.

učeničke novogodišnje rukotvorine

Dijana Krtinić, profesor

ОСНОВАНА УЧЕНИЧКА ЗАДРУГА

При Политехничкој школи из Суботице основана је ученичка задруга у циљу развијања ваннаставних активности и друштвено-корисног рада ученика.

Делатност задруге је:

- производња у школским радионицама,
- пружање услуга,
- продаја сопствених и туђих производа, уџбеника, школског прибора и опреме,
- оспособљавање и образовање ученика за одређена занимања,
- стицање средстава за ваннаставне, спортске и културне активности,
- организовање екскурзија, набавка учила.

Ученичку задругу представљају Исо Планић, директор школе, и Патарчић Јухас Силвиа, педагошки руководица. Седиште ученичке задруге је у школи.

Ради остваривања својих права и задатака, ученичка задруга је уписана у регистар Савеза ученичких задруга Србије.

Средства за рад ученичке задруге водиће се на издвојеном рачуну и користиће се за проширење материјалне основе рада ученичке задруге, екскурзије ученика, награде члановима задруге и унапређењу образовно – васпитног рада у школи.

Силвиа Патарчић Јухас, професор

ФЛАШЕ У ЦАКУ (УМЕСТО МАЧАКА)

**Хајде, хајде, бре, отпад није ђубре,
У глави мењај курс, отпад је ресурс!**

Политехничка школа је у настојању да смањи отпад који се односи на депонију и трајно загађује нашу животну средину, донела одлуку да се према искоришћеној пластичној амбалажи не понаша као према отпаду, већ као према сировини која се поново користи у процесу производње. На дворишту школе „осванула“ су два џамбо цака предвиђена за одлагање пластичних флаша, а дуж ходника школе постављене су црне вреће, како би баш свака флаша на крају завршила у џамбо цаковима. Ученици су зидове школе украсили плакатима и цртежима на тему загађивања животне средине, те подстицајним порукама које буде и развијају еколошку свест... Сва средства прикупљена продајом амбалаже биће трошена према одлуци Ученичког парламента.

Редакција

ДИАКСЗӨВЕТКЕЗЕТ

А szabadkai Politechnikai Iskolában megalakult a diákszövetkezet, amelynek célja, hogy serkentse és fejlessze a tanulók szabad aktivitását és társadalmilag hasznos munkáját.

A diákszövetkezet tevékenységének körébe az alábbi teendők tartoznak:

- termelés az iskolaműhelyben,
- különbéle szolgáltatások nyújtása,
- saját és egyéb termékek, tankönyvek, tanszerek eladása,
- a tanulók képzése és felkészítése meghatározott szakmák végzésére,
- a szabad aktivitások, sporttevékenységek és művelődési eseményekhez szükséges -pénzeszközök megteremtése,
- tanulmányi kirándulások szervezése,
- tanszerek beszerzése.

A diákszövetkezetet Iso Planić igazgató, valamint Juhász Patarčić Szilvia szaktanár képviseli, székhelye pedig az iskola. A szövetkezet munkájához szükséges pénzeszközöket külön számlán kezelik majd, és a munka anyagi alapjainak bővítésére, tanulmányi kirándulások szervezésére, a diákszövetség tagjainak díjazására, valamint az oktatói-nevelői munka fejlesztésére fordítják. A szervezet be lett iktatva Szerbia Diákszövetkezetei Szövetségének hivatalos jegyzékébe.

*Patarčić Juhas Silvia, tanár
fordította: Kemenci Márta, tanár*

ГРАЂЕВИНЦИ У ПЕЏУЈУ

Ученици *Politehničke škole* su 20. i 21. oktobra 2009. godine učestvovali na međunarodnom takmičenju učenika građevinskih struka u Pečuju na poziv fondacije *Hans Seidel* i pečujske srednje stručne škole *Pollack Mihály*. Na takmičenju su učestvovali učenici iz Mađarske, Srbije, Hrvatske i Rumunije. Takmičenje je održano u sledećim disciplinama: keramičari, moleri- farbari, zidari i tesari. Ekipu naše škole činili su učenici: Zoltan Engi (G3/5, keramičar), Mario Kemenj (G3/5 keramičar), Aurel Sabo (G2/4, moler- farbar), Laslo Almaši (G1/6, moler- farbar), a nastavnik pratilac bio je Mario De Negri. Keramičare je za takmičenje je pripremao nastavnik praktične nastave Dragan Vukajlović, a molere-farbare pripremao je Jožef Garai. Keramičari su osvojili drugo mesto, a moleri-farbari plasirali su se na četvrto mesto. Naša škola osvojila je i Pehar keramičara, nagradu koja je dodeljivana inostranim školama za svako zanimanje.

Ученици наше школе су у Пеџују остварили лепе резултате, а најважније је да су се лепо провели и стекли корисна искуства. Од срца, честитамо...

Takmičari

Mario De Negri, profesor stručnih predmeta

INTERVJU: ISO PLANIĆ, DIREKTOR ŠKOLE

NA KAFI KOD DIREKTORA

Politehnička škola od septembra ima novog direktora - Isu Planića, profesora geografije. Iz hrpe vaših pitanja direktoru škole, vašem dojučerašnjem profesoru, izabrali smo ona najzanimljivija. Razgovor sa njim vodila je Natalia Cvik, učenica GFT 3/15 odeljenja. Sledi časkanje s direktorom, a onu kafu iz naslova, izvol'ite skuvajte sami, i eto vas na kafi kod direktora...

Za početak moram da Vam postavim pitanje koje, verujem, interesuje mnoge dake. Da li ste bežali sa časova?

Bilo je i takvih situacija. Sada, iz ovog ugla, možda i ne bi trebalo to da kažem, ali činjenica je da sam ponekad bežao sa časova. U stvari, nije da sam bežao, nego ponekad nisam došao na čas. To sam, verovatno, radio zbog društva, i jer sam mislio da mogu bolje i pametnije da provedem to vreme.

Koje su vaše prve asocijacije na detinjstvo?

Prve asocijacije su mi radost i sreća, radost otkrivanja i saznavanja, sloboda pokreta i mišljenja. Detinjstvo su za mene i moji drugari iz detinjstva, koji su mi ostali prijatelji do danas. Za mene je detinjstvo jako važan period života kojeg se rado sećam. Bio sam relativno srećan, pored svih nevolja koje sam imao. Po prirodi sam takav da nevolje potiskujem, tako da mogu da kažem da mi je detinjstvo ostalo u lepom sećanju.

Da li ste kao dete maštali o velikim stvarima?

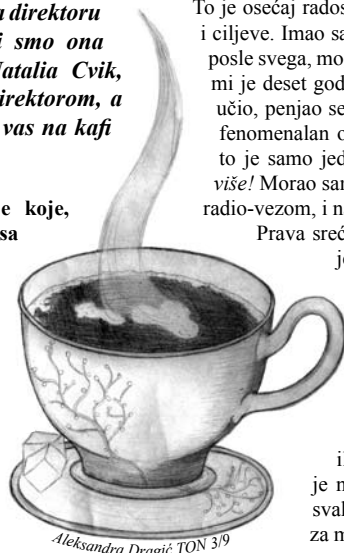
Svako u nekim momentima mašta o velikim stvarima. Mada, čak i kada sam počeo da se bavim planinarstvom, ni u jednom trenutku nisam zamišljao sebe na Mont Everestu. Nisam pred sebe stavljao velika očekivanja. U životu sam želeo i očekivao da ću raditi nešto zanimljivo. I sada samo želim slobodu i priliku da iskažem sebe, i da radim.

Kakvi ste bili kao tinejdžer?

Kao dak sam počeo odlično. Četiri godine sam bio predsednik odeljenske zajednice, i bio sam štreber kad sam bio mali. U srednjoj školi sam bio dobar dak, ali nisam bio preterano uzoran. Imao sam, naravno, probleme koje imaju i svi današnji tinejdžeri. Problemi mladih ljudi su manje-više ostali isti, ali su nekako drugačije upakovani. Nekada se mnogo manje govorilo o pravima učenika, a mnogo više o obavezama. Kao student sam bio odličan. Tada sam radio ono što volim i želim, i bio sam u tome sjajan. U svojoj generaciji sam imao najbolji prosek. Interesovanje za geografiju, uglavnom, iskazuju oni koji su zainteresovani za svet u kome žive i za prostor koji ih okružuje. Mene je geografija zainteresovala još u osnovnoj školi. Tada sam je zavoleo, verovatno i kroz lik profesora koji je imao jako zanimljive priče. Jednom nam je pričao kako se popeo na Kilimandžaro svojim fićom. I danas mi je to veoma smešno. Očigledno nas je tada varao svojim pričama koje nisu imale mnogo veze sa stvarnošću, ali su bile jako interesantne.

Kako planinarenje pomaže čoveku?

Mislim da je planinarenje odličan način da se svet upozna iz drugog ugla. Kada neki predeo pređeš peške i kada se upoznaš sa lokalnim stanovništvom, sa njihovim problemima i shvatanjima, mnogo intimnije doživiš taj predeo. Postoji stara izreka *geografija se uči nogama*. Priroda je velika knjiga koju treba znati čitati. Ukoliko kreneš na put, a prethodno se ne informišes o tom kraju, bićeš uskraćen za mnoge zanimljive detalje koje nećeš uočiti. Mislim da ja još uvek nisam upoznao i shvatio svet. Mada, čovek ne mora da putuje dugo i daleko da bi shvatio kakav je ovaj svet u kome živimo. Sokrat nikad nije izašao iz Atine, a bio je jedan od najvećih filozofa u istoriji čovečanstva. Za mene je svako putovanje kao neki novi život. Zbog toga sam odlučio da i dake vodim na ekspedicije, da bi mogli sebe i svoj svakodnevni život da posmatraju sa distance. Đaci, naravno, imaju neke svoje predstave o tome šta je planinarenje. Za njih je to, između ostalog, prilika da izmaknu kontroli roditelja, ali ako sam kroz ta planinarenja uspeo bar malo da proturim neke svoje ideje i ukažem im na ono što se meni čini bitnim, onda ta planinarenja smatram uspešnim. Možeš puno da putuješ, pa da ostaneš isti, možeš da postaneš gori, a možda je to prilika da učiniš nešto za sebe. Ne želim dake da učim statističkim podacima, jer oni mogu da se nađu na internetu. Želim da ih naučim nekim dubljim saznanjima zbog njih samih.

Kakav je osećaj biti na vrhu sveta?

To je osećaj radosti i sreće, jer popeti se na vrh znači ostvariti svoje težnje i ciljeve. Imao sam sreću da ostvarim neke stvari koje sam pozeleo. Sada, posle svega, mogu da kažem da se osećam ostvareno, realizovano. Trebalo mi je deset godina da se popnem na Mont Everest. Radio sam, trenirao, učio, penjao se na sve više i više vrhove, i na kraju stigao na vrh. To je fenomenalan osećaj sreće. U trenucima kada sam bio na vrhu sveta, a to je samo jedna faza penjanja, pomislio sam: *Uh, dobro je što nema više!* Morao sam da postavim zastavu i da se slikam sa njom, da se javim radio-vezom, i na kraju, da se koncentrišem da ostanem živ tokom silaska.

Prava sreća nastaje tek kasnije. Tek tada čovek može da shvati šta je zapravo uradio, ako je nešto uradio. Često nismo svesni koliko smo u određenom trenutku srećni. Važno je za sve mlade da u svom životu ustraju u onome što rade i da se na taj način ostvare. Osećaj zadovoljstva je nemeriv.

Mnogo ste proputovali. Gde biste voleli da živite, koje mesto je, po Vama, idealno?

Za svoju penziju bih, verovatno, izabrao neko ostrvo, ili prostor pored mora. Pogled na morsko prostranstvo je nešto što čoveka inspiriše i daje mu snagu da se nosi sa svakodnevnim problemima. Najzanimljiviji grad ovog sveta za mene je Katmandu. To je grad koji svakog prima otvorenog srca. I Subotica mi se čini kao grad dobrih ljudi. To je grad u kom imam mnogo prijatelja i jednostavno mi odgovara. To je mesto gde se dobro osećam i gde se rado vraćam.

Šta biste poneli na pusto ostrvo?

Relativno malo stvari je potrebno za preživljavanje na pustom ostrvu. Ako bih se tamo našao usled nekog brodoloma, bio bi mi potreban švajcarski nožić. Ako bih mogao da biram šta da ponesem, onda bi to u današnje vreme bio laptop sa brzom internet konekcijom. Mnogo značajnije pitanje je koga bih poveo sa sobom.

Šta za Vas znači umetnost i koliko Vam je važna?

Lepota je inspiracija. Ovih dana, kada sam posvećen statistici, procentnom računu i gledanju papira i brojki, svaki pogled na nešto lepo me inspiriše. Svaki trenutak proveden uz muziku koja me podstiče, vraća mi životnu snagu. Umetnost mi vraća unutrašnju ravnotežu, dajući mi energiju da radim i živim. Dok sam bio mladi, imao sam svoje trenutke kada sam bio metalac, i kada sam bio hipi, i nosio dužu kosu. Sada, kada nađem vremena da se posvetim muzici, volim da slušam klasičnu muziku i džez, to me opušta. Ima momenata kada slušam rok muziku, na primer *Partibrejkerse* ili *Van Gog*, čak i *AC/DC*, ali ne mogu dugo da slušam muziku tog energetskog intenziteta. Dok sam bio mlad, uopšte nisam mogao da slušam narodnjake, ali sada shvatam da u društvu i veselju nemam otpor prema toj vrsti muzike. U različitim okolnostima mi prija različita vrsta muzike. Ne mogu da zamislim da tokom ekskurzije slušamo klasiku, jer ne bi imalo pravi efekat. Određene situacije zahtevaju određenu vrstu muzike. U poslednje vreme slabo gledam filmove. Nisam izgradio neki stav o njima, i ne mogu da izdvojim najdraži. Retko ih gledam, a voleo bih da ih gledam češće. Mnogo puta sam gledao *Ko to tamo peva* ili *Maratonci trče počasni krug*, ali ti filmovi, osim što su smešni, nisu u meni ostavili dubljeg traga. Verovatno sam u životu najviše puta gledao *Sutjesku* i *Neretvu*, filmove koji su ispratili jednu generaciju ljudi ove zemlje. Od pisaca mi je u poslednje vreme najdraži Umberto Eko, njegovim knjigama se vraćam. *Ostrvo dana pređašnjeg* je knjiga kojom se iznova oduševljam.

Da li Vam nedostaje rad u nastavi?

- Da. Mislim da su mladi ljudi prava inspiracija. Volim da gledam njihove osmehe i zamišljena lica, da odgovaram na njihova jednostavna, a u stvari složena pitanja, i da posmatram kako sa čuđenjem prihvataju nova saznanja. To me ispunjava zadovoljstvom. U tom pogledu je mnogo lepše raditi sa mladima, nego sa odraslima. Ponekad odrasli mogu biti veća deca nego đaci. Zbog toga bih voleo, čak i sada, kada ne radim kao profesor, da se više družim sa đacima, iako sam od njih odvojen tapaciranim vratima. Voleo bih da mi se obrate ako im treba neka pomoć, a mogu da mi se obrate i na Učeničkom parlamentu.

Koji je Vaš moto?

- Granice... Nikada nismo videli nijednu, ali čuli smo da postoje u umovima nekih ljudi.

Natalia Cvik GFT 3/15

M A T U R S K A E

LEPO MI JE...

Kako imam tu, nazovi sreću, da putujem jednom u svakih, recimo, pet godina, dosta vremena mi je trebalo da shvatim da sam, zapravo, i bila u Italiji. Malo je reći da mi je bilo lepo. Obišli smo Veneciju, Veronu, Firencu i Padovu.

Italija je prelepa zemlja koja vas ne može ostaviti ravnodušnim. Sve je tako veliko i nestvarno. Svaki grad je priča za sebe koja se mora doživeti. Venecija je kao san za koga niste svesni da ga sanjate, dok se ne probudite. Sve oko vas se kreće i brui, sve dok ne zađete u neku uličicu koja

Uživancija na brodu

odiše mirom i tišinom. I tako u nedogled. U jednom momentu ste pogubljeni, i ne znate u šta prvo da gledate, šta prvo da slikate, šta prvo da dodirnete, a u drugom je opet sve mirno i u senci. Vodene ulice i mostovi pod kojima prolazi voda daju Veneciji čar, a vama utisak da je to što ste videli drugačije od svega što ste videli dotad, naročito ako dolazite iz ravnice. Verona je spram Venecije mnogo mirnije mesto. To je stari grad, koji kao da vas vraća u prošlost. Po arhitekturi, Firenca je nenadmašna. Ona na svakom ćošku odiše umetnošću i inspiracijom. Padova i Piza nisu ništa manje vredne pažnje,

Pogled na Firencu

Krivi toranj u Pizi

ali smo tamo najmanje videli, jer smo se tamo kraće zadržali. Ljudi su svugde pomalo čudni, ali i lepi. Pretpostavljam da nakratko, i ono što je ružno, može biti lepo. Kada bismo sve to što smo videli videli svaki dan, možda nam se ne bi činilo toliko lepo, jer bismo imali vremena da vidimo i ono što je ružno, a ono često ostavlja jači trag nego lepo. Ljudi često duže i jače pamte loše stvari, nego dobre. Duže ih proganjaju. Zato lepe stvari treba ceniti duplo.

Venecijanske gondole

U svakom slučaju, sve što je lepo kratko traje, pa se tako i naš boravak u Italiji činio kraćim nego što je zapravo bio. Taj mali deo velike čizme je najveći i najlepši deo bilo čega što sam ikada videla, tako da sam veoma zahvalna na pruženoj prilici da vidim Italiju, kome god to treba da budem.

Marijana Buljović GFT 4/7

K S K U R Z I J A

Vodene ulice venecije

Водене улице које сам видео док смо обилазили Венецију, оставиле су веома јак утисак на мене. Могу се видети у само једном граду на свету.

Док смо бродом долазили у Венецију, приметио сам необичне промене које ми нису биле познате. На први поглед, град као и сваки други, осим детаља који нам је први запао за око. Море се простирало дуж целог града, а улица није било, бар не онаких на какве смо ми навикли. Уместо копнених, пред нама су се пружале водене улице, нама из Србије нимало познате. Док сам посматрао ове прелепе улице, кроз главу су ми пролазиле многе мисли везане за ове улице, као и за људе који живе тамо. Ни у једном тренутку није ми допирало до свести да су те водене улице сасвим нормална и обична појава за људе који живе тамо. Питао сам се од чега живе, како долазе до свог одређеног места, када им је вода одмах испред прага улазних врата. Тада сам сазнао да свака кућа има чамац, јер је то једини начин да се оде на посао, или било које друго место. Водич нам је објаснио да су те улице за тамошње људе нормалне као нама обичне, копнене улице. Моји пријатељи и ја смо били фасцинирани лепотом тих улица. Неки од њих рекли су како не би марили да живе у тим условима и да би, да могу, радо, тог момента остали тамо да живе. Ја ипак мислим да се не бих добро снашао у том, наизглед, интересантном, али врло необичном окружењу. Било је још оних који су, попут мене, рекли да

Венецијанска улица

је све то лепо за видети, али да је код куће најлепше. Ни од кога нисам чуо да му је жао што је видео ове необичне улице, и да му се тамо баш ништа није допало. Верујем да би људи који су рођени у Венецији, били веома збуњени када би били окружени сивим, асфалтираним улицама, препуним разних аутомобила, као што смо ми били збуњени док смо гледали њихове водене улице.

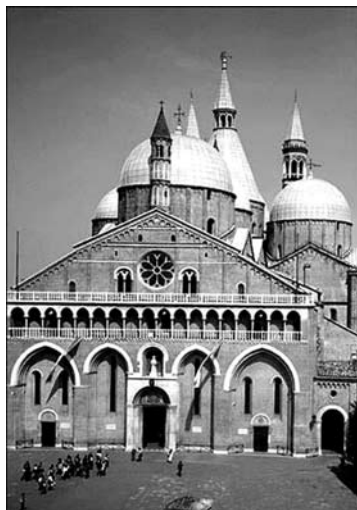
По мом мишљењу, мало је улица које представљају обележје града као што је то случај са венецијанским улицама. Разлика између копнених и водених улица је велика, али је мала разлика између људи који живе на њима.

Милош Плетикосић ГФТ 4/7

Fotografija sa ekskurzije

Падова, и у њој светилиште. Црква Светог Антуна Падованског. Не зна се ко је градитељ. Она је китњаста, наред трга, као спуштена с неба, грађена у препознатљивом романском стилу, са девет капелица поређаних у полукруг. Споља је видљиво осам торњева и два звоника. Подигнута је у част Фердинанда, човека који је рођен у Лисабону, али је као ходочасник и мисионар свој живот окончао у Падови у 12. веку.

Слика свеца који у наручју држи дете у полутами црквене мистерије, у мени је изазивала осећај припадности целом човечанству, пред њом сам

црква Светог Антуна Падованског

био новорођени. Као у вртлогу времеплова, пред очима ми се одигравао филм. „Видео“ сам људе који се, ћутећи, клањају свецу, немушто га моле за ко зна шта, и одлазе тихо, с надом да ће им Антун услишити молбу. Слика у слици мисли. Заувек у ходницима сећања. Изненађење, дивљење и усхит. Тамо сам се, напосто, осећао другачије, као да сам, у моменту, више припадао земљи, него себи. Шетао сам по камену, и упијао векове у стопе, постајао неко други.

Андреј Адеми ГФТ 4/7

KICSI GYÖNYÖR EURÓPA SZÍVÉBŐL

A már hagyományossá vált tanárkirándulás idei célja a téli szünetben Ausztria fővárosa, Bécs volt. A rossz idő sem szegte kedvünket, így a téli forgatagban eljutottunk a híres Stephansdomig, azaz Szent István Székesegyházig, ami Bécs fő vallási épülete, és a város egyik szimbóluma is egyben.

Fontos úti cél lett Hofburg, vagy a császári palota egy nagy épületkomplexum, amely közel 800 év alatt épült, 18 szárnyból, 19 udvarból, és 2600 helyiségből áll, amelyben még ma is kerekén 5000 ember él és dolgozik. A Hofburg legérdekesebb részei a királyi szobák, és a királyi ezüstyűtemény,

de a Sisi múzeum is magával ragadott bennünket.

A kihagyhatatlan Schönbrunn sem maradhatott le a látványosságok sorából. Az Osztrák-Magyar Monarchia volt kastélya, „Ausztria Versailles-a”, egykor az udvari élet központja, ma már bárki számára látogatható. Olyan, mintha egy kicsit visszamentünk volna a történelemben – a gyönyörű barokk stílusú palotát, Mária Terézia kedvenc palotáját a XVII. század végén kezdték építeni, de csak 1780-ra készült el, és azóta lényegében változatlan. Külön varázsa van kertjének, mely ösvényeivel, virágágyásaival, fasorokkal, sövénylabirintusával, és rózsakertjeivel akár órákig tartó sétára csábít, s mi magunk is nehezen tudtunk csak ellenállni. Ez a kert ad otthont Bécs állatkertjének is.

A szépségeknek nem lett vége, s közben, mikor gyomrunk már helyi ételekre vágyott kipróbáltuk a híres almás rétest és gőzgombócot is. A visszafogott vásárlások eredménye pedig több kilónyi Mozartkugeln és Mozarttálér lett.

A modern építészet sem maradhatott ki, így hazaindulás előtt még megtekintettük a híres Hundertwasserházakat, melyet 1985-ben a külön osztrák művész Friedensreich Hundertwasser tervezett.

S É T A B É C S B E N

MORE U BEOGRADU

Lišće žuti veće po drveću/ Lišće žuto dole veće pada... pevao je Branko Radičević, a mi ćemo biti eksplicitniji i reći prosto - jesen je. Još jedna. Ptice se uputile ka jugu, domačice ostavljaju zimnicu (od ajvara do turšije), pod nogama šušti tepih od lišća, đaci krenuli u školu, pa na časovima srpskog jezika pišu originalne sastave na inspirativne teme tipa: *Jesen u mom gradu/mojoj ulici/u meni...*, a učenici *Politehničke škole*, po tradiciji, odlaze na *Sajam knjiga* u Beogradu...

Dočekaio ih je hladan i vetrovit Beograd, a na

sajmu – nepregledno more knjiga, što je i bio ovogodišnji naziv ovog, 54. sajma knjiga. Evo i utisaka...

-Kupila sam dve knjige...

Put do Beograda i nazad bio je užasno dosadan, jer u autobusu nismo smeli da se pomeramo - rekla je Natalija

Za Branka *Sajam knjiga* nije bio ništa specijalno. Kaže da je vetar u Beogradu ludački duvao i da se zima uvlačila u kosti ...

Mladen kaže da je gužva bila strašna. Gomila ljudi kotrljala se nezainteresovano, razočarano i pomalo uplašeno zbog aktuelnog svinjskog gripa. Neki su nosili maske, a neki su samo povremeno prevlačili jakne i majce preko lica.

-Kad sam ušao o halu, bila je takva vrućina da sam jedva čekao da izađem napolje i sa društvom odem u centar i lutam Knez Mihajlovom - dodao je Luka.

Da rezimiramo - bilo je lepo i korisno, a ko nije bio, neka obavezno dođe sledeći put. A vama, dragi profesori, poručujemo - vodite đake na sajmove! Znamo da znate ono *tko nije vodio decu na zagrebački Vele-sajam*, taj ne zna što je patnja, ali neka vas teši mudra tibetanska misao da patnja čisti sve negativne karme. *Kaput, pa na put*, što bi rekao naš mudri narod. Spoznajte patnju, očistite dušu, a đaci će vam, verujte, biti zahvalni.

Redakcija

СТРУЧНА ЕКСКУРЗИЈА У КРАГУЈЕВЦУ

Петак, 16. октобар, јутро, шест сати... Неиспавани, уморни, али веома добре воље и узбуђени, кренули смо на нашу прву дводневну стручну екскурзију, нашем разреду уједно и матурску екскурзију, у Крагујевац. Професори који су ишли са нама су професор Драган Ћировић, и наша разредна, професорица Љиљана Крнајски. Сврха наше мале екскурзије била је да одемо у што више фабрика, и да научимо што више о нашем смеру, о томе шта можемо да радимо након четворогодишњег школовања или након завршеног факултета и, наравно, да се сви међусобно дружимо. У 11 сати стижемо у прву фабрику. Кад смо изашли из аутобуса, све нас је задивила структура и величина фабрике *Кроно-шпан* која је светски лидер у производњи плочастих материјала, сирове и оплеменењене иверице. Градња фабрике почела је у септембру 2008. године, а завршила се у јулу 2009. године. Дочекао нас је директор фабрике, а потом смо добили флуоресцентно жуте прслуке и кренули у обилазак фабрике. Сви смо се сложили да је то била најбоља фабрика коју смо икад посетили. Након обиласка фабрике, наставили смо пут до Крагујевца. Погачице и сокови дочекали су нас у *Другој техничкој школи*. Професори су нас повели у обилазак школе. Школа је слична нашој, али је много мања, а неки смерови су сличнији *Техничкој школи*, него нашој. Након обиласка школе, сместили смо се у

хотел *Крагујевац*. Ујутру, око 10, кренули смо у обилазак фабрике *НОВ-АРТ*, која се бави производњом намештаја од плочастих материјала. Наша посета Крагујевцу завршава се обиласком спомен музеја *Шумарице*, који је подигнут да би нас подсећао на погинуле, тј. стрељане људе у Другом светском рату. Тај обилазак нас је све разнежио. Пуни утисака, али већ прилично уморни, зажелели смо се куће. Око 18 часова, у суботу, 17. октобра, наша стручна екскурзија се завршила, и стигли смо у Суботицу. Ова екскурзија и све посете су нам допуниле знања о нашем смеру, и помогле неким ученицима у одабиру факултета.

Споменик Шумарице

Одељење ТОН 4/9

DROGA? RECI NE!

Posledice konzumiranja droge mogu se podeliti na psihijatrijske, neurološke i telesne.

- Psihijatrijske: variraju u rasponu od lakših i kratkotrajnijih, do teških i trajnih. Kao najčešće se izdvajaju apstinencijalni sindrom, delirijum, psihotični poremećaji, sindrom amnezije, "flash-back" reakcije, demencija, druga trajna kognitivna oštećenja, poremećaji ličnosti i ponašanja.
- Neurološke: neuropatije (degenerativna oštećenja perifernih nerava), meningitis (zapaljenje moždanih opni), encefalitis (zapaljenje mozga), atrofija mozga, različiti neurološki poremećaji i bolesti.
- Telesne (koje se tiču drugih tkiva i organa): akutne intoksikacije, oštećenja srca, pluća, bubrega, jetre, imunog sistema, trajno oštećenje reproduktivnih organa, genitalno-urinarnog sistema i mišića.

Već 150 godina znamo da akutna intoksikacija kanabisom može izazvati halucinacije. Misli se da je to prolazni efekat koji spontano nestaje. A onda, kasnih 80-ih i 90-ih, psihijatri su počeli da viđaju sve veći broj mladih ljudi sa shizofrenijom, koji su koristili velike količine kanabisa. U prvom trenutku se pomislilo da je to posledica samolečenja, odnosno da su uživaoci kanabisa pokušavali da smanje svoju anksioznost i paranoju. Međutim, kako su njihove porodice često tvrdile da je kanabis izazvao simptome, počela su ispitivanja. Prateći 119 mladih ljudi kod kojih je dijagnostikovana shizofrenija, otkrilo se ne samo da nije bilo samopomoći, već da su oni koji su nastavili da koriste kanabis u naredne četiri

godine, u tri puta većem broju i dalje imali halucinacije, nego oni koji su prekinuli sa upotrebom.

Ako kanabis može da pogorša shizofreniju, može li da izazove pojavu psihoze? Jedini način da se to sazna je da se ispita veliki broj zdravih ljudi, a da se onda prate i vidi da li se kod korisnika kanabisa češće razvija psihoza. Osam studija

je do sada pokazalo da oni koji konstantno koriste veće količine kanabisa kasnije imaju povećan rizik od razvijanja shizofrenije. Procenjuje se da oko 10% ljudi sa shizofrenijom u Velikoj Britaniji ne bi obolelo da nisu pušili kanabis, tako da ima oko 25 000 ljudi čiji su životi uništeni kanabisom.

Zašto se pojavljuje tako veliki broj ljudi sa shizofrenijom koja je indukovana kanabisom? Jedan izveštaj UN iz 2006. godine sugerise tri razloga:

Prvo: konzumacija kanabisa se konstantno uvećavala širom Evrope tokom poslednje četiri decenije da bi dostigla vrhunac oko 2002. godine.

Drugo: sve su dostupniji mnogo jači preparati kanabisa. Marihuana je 1960. godine sadržala 2-3% aktivne supstance tetrahydrocannabinol (THC), dok danas ima varijanti marihuane koje sadrže 15 -20% THC-a (skunk), kao i hašiša koji ima više od 30% THC-a. Skunk je za staromodni hašiš, isto što i viski za pivo. Vi možete postati alkoholičar pijući samo pivo, ali morate piti mnogo više piva nego viskija. Isto tako možete oboleti od shizofrenije pušeći samo tradicionalnu marihuanu, ali morate pušiti mnogo više i u dužem vremenskom periodu nego skank.

Treće: uzrast na kome se počinje sa upotrebom marihuane se konstantno spušta. Sada je to obično oko 15. godine, a neki od pacijenata su počeli sa 12 ili 13 godina. Naravno, mnogi korisnici kanabisa nemaju nikakvih zdravstvenih problema, kao što i mnogi alkoholičari nemaju bolest jetre. Jednostavnorečeno – što više uzimate, veći je rizik. Droga menja svest, promena svesti menja ličnost, droga ubija svaki mogući interes, sem interesa za samog sebe. Vremenom ostaju samo droga i čovek (pojedinaac), a zatim samo droga. Tamo gde je droga – živi samo smrt!!!

Svetlana Beljanski, pedagoškinja

ČITAM, ČITAM, KNJIGE RAZNE...

Robert Tili

ELEKTRIČNA SNOVIĐENJA

i sedamdesetih godina. U njoj se nalaze tekstovi od preko dvesto pesama *Enimalsa*, *Dorsa*, *Bitlsa*, *Rej Čarlsa*, *Hendriksa*... Stavljam ove tri tačkice iz straha da nekoga „ne ispustim“ iz niza. Ne bi bilo fer.

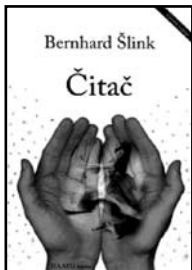
Knjiga je štampana na vrlo originalan način i podseća na stare sveske na čijim su stranicama zapisani tekstovi pesama i kao „slučajno“ zalepljene neke izbledele fotografije. Autor s pozamašnim muzičkim iskustvom i svojevrsnom buntovničkom osobinom, živeo je u vremenu kada je ta vrsta muzike doživljavala vrhunac i ovom knjigom je uspeo da istinu o tom vremenu uobliči na najlepši mogući način, stavljajući svoj lični doprinos jednoj epohi kroz određenu vrstu poetskog pisanja. Saznao sam da je radni naslov knjige bio *Ako izgubiš snove, izgubićeš razum* i da je autor, dok ju je pisao, mislio da bi *menjao sve svoje sutrašnjice za jedno jednostavno juče*. Eh, blago njemu!

Nakon ovih saznanja i časti da držim u rukama jednu takvu knjigu, čini mi se da bi svaka moja impresija, prenesena na papir, delovala bledunjavo. U mojoj glavi neprestano „flešuje“ ideja da MORAM kupiti tu vremeplovsku čauru, i zbog toga, uz duboki naklon, preporučujem je i vama.

Andrej Ademi GFT 4/7

Бернхард Шлинк

ЧИТАЧ

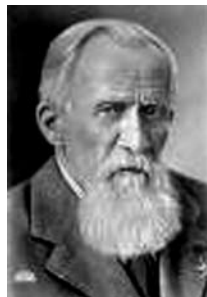

Knjiga je, uz mnogo emotivnih momenata, veoma poučna. U životu se sve vraća, pa čak i onda, kada nam se čini da su mnoge tajne ostale zakopane. Prošlost se nadviđa nad sadašnjosti i ne dopušta zaborav.

Андреа Јовић ГФТ 3/ 15

Vladimir Obručev

PLUTONIJA

Vladimir Obručev

Ovu knjigu, naučno-fantastični roman iz 1924. godine, dobio sam na poklon. Dugo je stajala na polici, dok me dosada nije naterala da je pročitam. Kada sam je uzeo u ruke, zažalio sam što je nisam pročitao ranije.

Radnja knjige odvija se na krajnjem severu zemlje. Glavni junaci su četiri ruska naučnika koji kreću u ekspediciju radi otkrivanja nepoznate zemlje koju su nazvali Plutonija. Nakon duge plovidbe rekom Mekšejev, našli su se u Plutoniji, deset hiljada metara pod morem. U novootkrivenoj zemlji doživeli su najrazličitije avanture: susret sa netaknutom prirodom, dinosaurusima, praljudima i mravima veličine Ajfelove kule... Plutonija je zapravo jedan ogroman muzej sa putevima koji vode kroz različita geološka doba.

Ovo je jedna od najzanimljivijih knjiga koje sam ikada pročitao. Prateći uzbudljive pustolovine junaka, čitalac zapravo prelistava enciklopediju iz paleontologije (nauka o razvitku žive prirode za vreme geološke prošlosti zemlje) i nesvesno stiče znanja o prošlim geološkim dobima.

Alen Karso TON 1/9

Жорж Аболен Оливје Пон

ТАМО ГДЕ ПОГЛЕД НЕ ДОПИРЕ

Од толиког богатства књижаре *Плато* било је тешко, а требало је и знати изабрати књигу која ми се из било ког разлога допада и која ме привлачи. Књига која ми је „улетела“ у руке зове се *Тамо где поглед не допире*. Ова књига је стрип. Првенствено су ме привукле корице које су веома лепо урађене. Корице су небеско плаве боје преплављене облацима. На стени седе дечак и девојчица. Они су главни ликови овог стрипа

у коме се прича о њиховом пријатељству од малих ногу. Заплет настаје када их судбина растави, па обоје одлазе на различите стране света... Наслов књиге је мистериозан и недокучив и самим тим плени пажњу. Књига својим изгледом привлачи и млађе и старије читаоце. Допада ми се што није стандардног облика, па је упечатљивија. Једино ми се не свиђа стил цртања. Једноставно ми не паше!

Александар Тонић ГФТ 4/7

INTERVJU:

VLADIMIR GRBIĆ

glumac subotičkog Narodnog pozorišta

Još uvek niste kročili u pozorište? Vladimir Grbić, jedan od najboljih glumaca subotičkog Narodnog pozorišta (a ne odbojkaš) uvešće vas u njega, za početak, pričom. Ostalo je na vama...

Kada ste, i kako shvatili da želite da postanete glumac?

Prilično kasno sam shvatio da želim da postanem glumac, s obzirom na to da su neki moji vršnjaci već u prvom razredu srednje škole postali članovi amaterskog pozorišta u Rumi, gde sam živio. Ja sam se na to odlučio tek krajem trećeg razreda *Gimnazije*. Profesori su uočili da ih jako dobro imitiram, pa se često dešavalo da, na zahtev profesora, ceo čas prođe u imitiranju njih i njihovih kolega. Tako sam odlučio da probam da se okušam u tim vodama, pa sam krajem trećeg razreda srednje škole postao član amaterskog pozorišta u Rumi, godinu dana kasnije postao sam član pozorišta *Dadov* u Beogradu, a 2000. godine sam upisao *Akademiju*.

Da niste glumac, bili biste...

Ne znam zaista, ali s obzirom na to da sam pre tačno deset godina upisao Pravni fakultet, verovatno bih nastavio da se bavim pravom, pa bih, verovatno, u pozorištu radio kao deo pravne službe ili pozorišni advokat... (smeh)

Koja Vam je uloga do sada bila najteža i najzahtevnija?

Teško mi je da odgovorim na to pitanje, jer mi trenutno pada na pamet bar pet uloga, ali recimo da je to bila uloga u predstavi *Sabrana dela Vilijama Šekspira*, prosto zato što sam tada bio prilično mlad. Tek sam došao u pozorište, a poverena mi je vrlo zahtevna uloga koja traži od glumca poznavanje svih mogućih veština, kao što su pevanje, igranje i sama suština glumačkog zadatka. Sada mislim da sam imao sreću da, na samom početku karijere budem bačen u vatru,

jer koliko god mi je tada bilo teško i naporno, to iskustvo mi je puno pomoglo u kasnijim ostvarenjima.

Da li je veći izazov glumiti lik s kojim se u velikoj meri identifikujete, ili lik od koga se potpuno razlikujete?

Naravno da je veći izazov glumiti lik od koga se u potpunosti razlikujete, ali je to često veoma težak proces. Nedavno sam imao priliku da radim na jednom liku koji ne liči ni na šta što sam do sada radio. U pitanju je lik Miluna u predstavi *Putujuće pozorište Šopalović*. To je mala uloga, ima me u svega tri scene, ali je proces stvaranja tog lika meni bio jedan od najtežih, jer se taj lik u potpunosti razlikuje od mene.

Postoji li uloga za koju mislite da je stvorena baš za Vas?

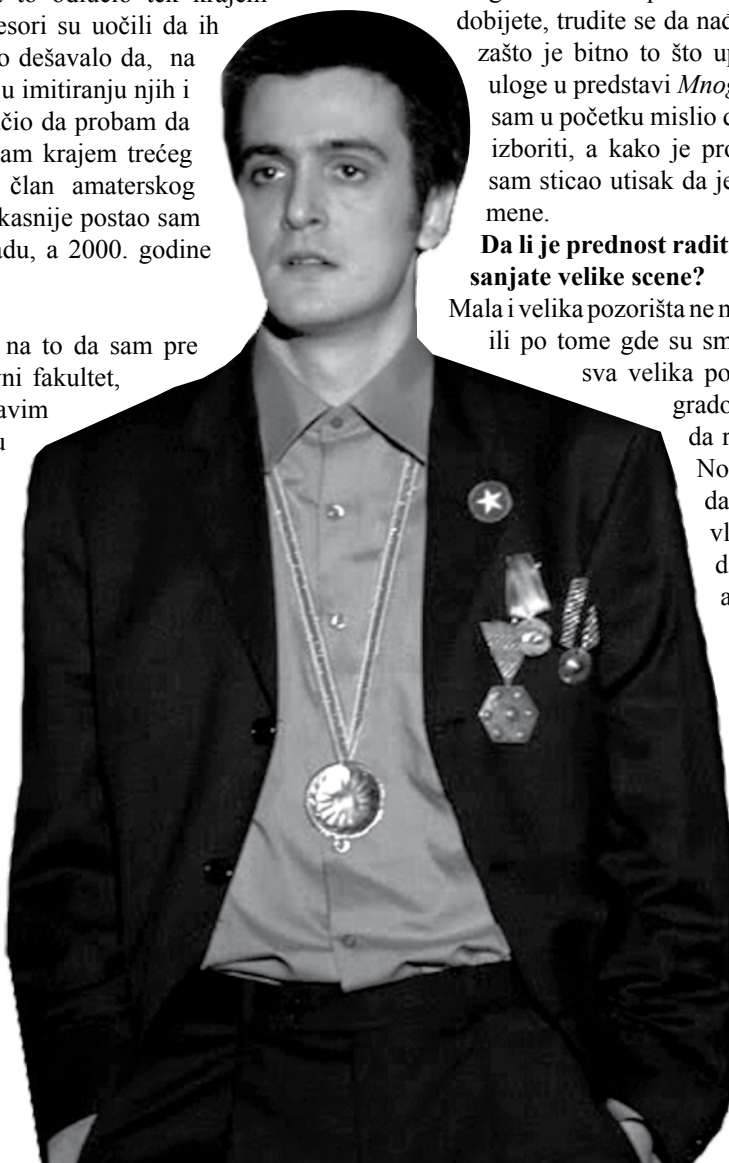
Mislim da postoji, čak mi se čini da sam neke od tih uloga već odigrao u ovom pozorištu. Koji god ulogu da dobijete, trudite se da nađete opravdanje i razlog zašto je bitno to što upravo radite. Sećam se uloge u predstavi *Mnogo vike ni oko čega*, gde sam u početku mislio da se sa njom neću moći izboriti, a kako je proces odmicao, sve više sam sticao utisak da je ta uloga pisana baš za mene.

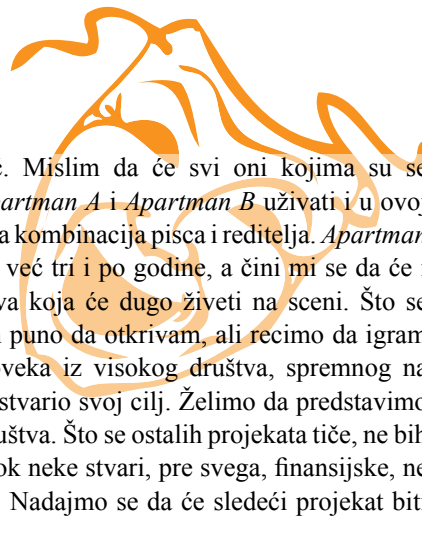
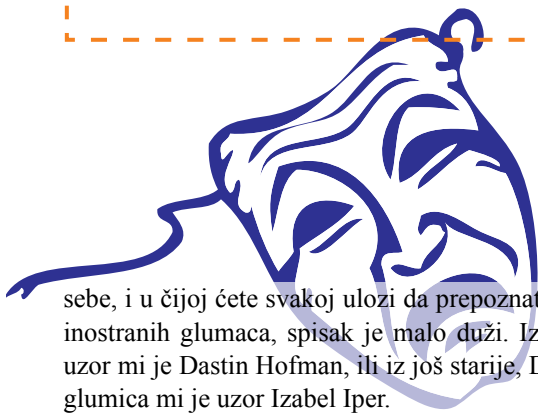
Da li je prednost raditi u malom pozorištu ili sanjate velike scene?

Mala i velika pozorišta ne mere se po broju članova, ili po tome gde su smeštena. Ne znači da se sva velika pozorišta nalaze u većim gradovima. Imao sam priliku da radim u dva pozorišta u Novom Sadu, ali mi se čini da u subotičkom pozorištu vlada veća disciplina, da su ekipa i celokupna atmosfera bolji. Ono što čini predstavu i pozorišta jesu, pre svega, ljudi koji rade na nekom projektu.

Koji Vam je glumac uzor?

Mislim da mi je od domaćih glumaca uzor Aleksandar Berček, ali ne zato što je iz Rume, kao i ja, već zato što mi se čini da je on jedan od retkih domaćih glumaca koji je u stanju da glumeći potpuno pobegne od

sebe, i u čijoj ćete svakoj ulozi da prepoznate lik. Što se tiče inostranih glumaca, spisak je malo duži. Iz te starije garde uzor mi je Dustin Hofman, ili iz još starije, Džek Lemon. Od glumica mi je uzor Izabel Iper.

Ko Vam je omiljeni pisac i kojoj se knjizi vraćate?

Spisak je poduži, ali bih, svakako, izdvojio Borislava Mihajlovića Mihiza kao jednog od omiljenih domaćih pisaca. Njegova *Autobiografija* je knjiga kojoj sam se nekoliko puta vraćao. Od stranih pisaca, recimo da mi je najdraži pisac Slavomir Mrožek.

Tri puta ste, zahvaljujući glasovima publike, izabrani za glumca sezone. Koliko Vam znače nagrade?

Stvarno mi mnogo znače te nagrade, ali nose i određenu vrstu odgovornosti. Glumac ne sme da se opusti i da, kad dobije nagradu, pomisli kako zna apsolutno sve. Svestan sam da moram još puno da učim, i da mnogo toga tek treba da pružim subotičkoj publici. Nagrada je uvek mač sa dve oštrice - ili se opustite, ili vam nabije osećaj odgovornosti, pa morate još više da radite. Iskreno, mislim da spadam u ovu drugu kategoriju, a publika će to najbolje proceniti.

Na kojoj ulozi trenutno radite? Šta nas novo čeka u ovoj pozorišnoj sezoni 2009/2010. godine?

U pitanju je predstava *Glasine* Nila Sajmona, a rediteljka

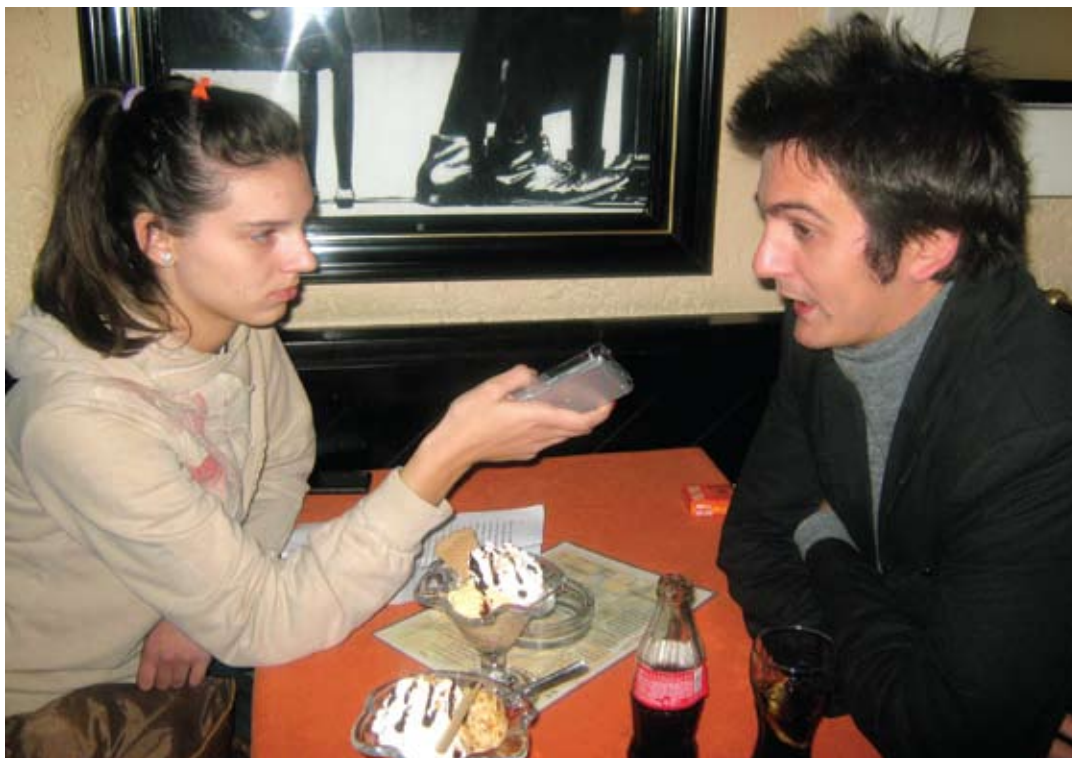
je Olivera Đorđević. Mislim da će svi oni kojima su se svidеле predstave *Apartman A* i *Apartman B* uživati i u ovoj predstavi, pošto je ista kombinacija pisca i reditelja. *Apartman* vrlo uspešno igramo već tri i po godine, a čini mi se da će i *Glasine* biti predstava koja će dugo živeti na sceni. Što se mog lika tiče, ne bih puno da otkrivam, ali recimo da igram jednog advokata, čoveka iz visokog društva, spremnog na mnoge stvari da bi ostvario svoj cilj. Želimo da predstavimo licemerje visokog društva. Što se ostalih projekata tiče, ne bih puno da otkrivam, dok neke stvari, pre svega, finansijske, ne budu došle na svoje. Nadajmo se da će sledeći projekat biti *Banović Strahinja*.

Koji je tvoj savet današnjim srednjoškolcima?

Čitajte, što više čitajte, a što manje vremena provodite pored kompjutera. Kako godine prolaze, shvatam da sve manje stvari znam, i da sve više stvari treba da učim. Čini mi se da sam imao utisak da najviše toga znam u periodu kada sam bio srednjoškolac. Vremenom shvatite koliko ste nesvesni stvari oko sebe. Probajte svakog dana da naučite nešto novo.

Za kraj, šta je po Vama, najbitnije u životu?

Ljubav.

Vladimir Grbić u razgovoru sa Sanjom Ilić

POZORIŠTARIJE

GLASINE

pisac: Nil Sajmon

režija: Olivera Đorđević

mesto: Narodno pozorište, Subotica

Pozorišna predstava *Glasine* Drame na srpskom jeziku prva je premijera u ovoj sezoni. Komad Nila Sajmona na scenu je postavila Olivera Đorđević, direktorica srpske drame. Nakon predstave *Apartman*, koja se sa uspehom izvodi već četiri godine, ovo je drugo delo poznatog američkog komediografa na repertoaru subotičkog Narodnog pozorišta. *Glasine* su priča o ljudima iz takozvanog visokog društva i licemerju koje vlada u tom okruženju. Kako ističu u pozorištu, predstava je rađena u nemogućim uslovima zbog, može se reći, nepostojanja budžeta za rad u novoj sezoni. Premijera koja je održana 16. oktobra 2009. godine na sceni *Jadran*, ujedno je bila prva izvedba ovog komada u našoj zemlji.

Posetite subotičko pozorište i uživajte u sjajnoj scenografiji, krajnje duhovitom tekstu i savršenoj izvedbi naših mladih glumaca.

Miljana Crnogorac TPA 4/11

Scena iz predstave "Glasine"

DESIRE CENTRAL STATION 2009 - WEST

Iz velike želje Subotičana da gledaju, dožive i osele nove forme teatra, grupa ljudi okupljenih oko *Pozorišta Kostolanji Deže* iznedrila je i realizovala međunarodni pozorišni fesitval *Desire Central Station 2009 - WEST*. Poslednje nedelje novembra, predstavila su se pozorišta i umetničke grupe iz Mađarske, Slovenije, Hrvatske, Bugarske, Makedonije i Srbije. Magičan je osećaj kada se u gradu okupe ljudi iz različitih gradova i država, koji govore različitim jezicima, a opet se razumeju, i svi su okupljeni u duhu *Desire-a*.

Zajednički imenitelj svake predstave realizovane na moderan način je jednostavnost i minimalizam scenografije, ogoljenost i brutalnost. Glumcu je ostavljena velika sloboda, ali i odgovornost, da stvori slike svojim glasom ili pokretom tela. Publici nije dozvoljeno da ostane pasivna, jer je potpuno emotivno okupirana pričom koja je obojena notom ličnog. Ona vrlo često učestvuje u kreiranju dela, koje na taj način postaje originalno, novo, jedinstveno i neponovljivo.

Doživевši *Desire*, Subotica je kulturnom životu grada podarila novi duh, i otvorila novu žudnju za nečim što još nije viđeno na ovim prostorima.

Isidora Dokić, sekretar škole

DŽANDRLJIVI MUŽ

pisac: Jovan Sterija Popović

režija: Radoje Čupić

mesto: Srpsko narodno pozorište, Novi Sad

Jednog kišnog oktobarskog popodneva otišli smo sa profesoricom srpskog jezika u *Srpsko narodno pozorište* u Novi Sad, da gledamo predstavu *Džandrljivi muž* Jovana Sterije Popovića.

Ova Sterijina komedija obrađuje bračne, porodične teme, prikazujući rasprave između muža i žene. Oduvek su postojale bračne svađe, a povod im je najčešće bezazlen. Uzroci su mnogo dublji. Mnogi brakovi se zbog njih razilaze, ali ako je ljubav jaka, svi problemi se mogu prebroditi.

Kišno oktobarsko veče pretvorilo se u veče ispunjeno smehom i dobrim rapoloženjem. Naučili smo mnogo toga o porodičnom životu, svesni da će se takve stvari jednoga dana dešavati i nama.

Ivana Mukić VT 1/3

Scena iz predstave "Džandrljivi muž"

uneskoba godina nikolaja gogoqa

Nikolaj I. Gogoľ
(1809 - 1852)

Велики руски писац Николај Василиевич Гогољ рођен је у месту Сорочинцу, у Полтавској губернији, у данашњој Украјини пре двесто година, 1. априла 1809. године. У светској литератури остаје један од утемељивача критичког реализма, заједно са Пушкином и Љермонтовим, својим савременицима. Иако је живео вема кратко (умро је у Москви 1852. године), Гогољ је написао веома много. Најпознатија

дела су му збирке приповедака: *Вечери на салатицу близу Дикањке*, *Миргород* у чијем саставу је историјски роман *Тарас Буљба*, *Петроградске приче*, комедија *Ревизор* и роман *Мртве душе* који се убраја у најзначајнија дела светске литературе.

Од Гогоља су учили сви велики писци света. У првом реду Достојевски. (*Сви смо ми изашли из Гогољевог шињела*), Тургенев, Стеван Стремац, Бранислав Нушић, Милован Глишић...

Његова дела била су инспирација великим сликарима (Репин) и композиторима (Модест Мусорски *Сорочински сајам*).

Писао је о обичним малим људима, храбрим

козацима, пониженим чиновницима, безобзирним трговцима, о лепоти чаробне руске природе, идиличном селу, родољубљу, обичајима, фолклору, фантастици... Од осећајности, искрености, безбрижности, искрености и веселости, до неправедности, горког смеха, ироније, и оштре критике свега негативног у друштву.

Снага његовог дела састоји се у томе што је све узето из живота, стварности. То нас учи да је човек човек, ма колико био скроман и сиромашан, и да заслужује поштовање и пажњу. Треба га читати, јер је веома актуелан, поучан и лековит.

Богданка Живановић, професор

PISMO S IZLOŽBE

pismo je sačinjeno od radova učenika GFT 3/15 odeljenja

Dragi prijatelju!

Upravo smo se vratili sa izložbe na koju nas je vodio Nenad Ražnatović, profesor oblikovanja grafičkih proizvoda. Izložba je postavljena u *Likovnom susretu*, a to je, znaš, tamo preko puta železničke stanice. Zgrada *Likovnog susreta* je jako lepa, pa to automatski utiče na celokupan doživljaj izložbe. Na samom ulazu će te sačekati jedna ljubazna žena koja će ti objasniti sve u vezi sa izložbom, ali priča kao navijena, pa je nismo najbolje razumeli. Imali smo priliku da vidimo dve izložbe. Na prvoj su predstavljeni radovi Ferenca Kalmara, inspirisani rukotvorinama Indijanaca, koje je ovaj umetnik imao priliku da vidi u Americi, gde je često putovao. Kalmar je izradio životinje od drveta i veselo

radovi Ferenca Kalmara

ih obojio. Bile su tu razne bube, komarci, skakavci, ali i jedan zastrašujući pauk koji izgleda kao da je upravo izašao iz nekog horor filma. Drvorez je za divljenje, a namerna

nedovoljna preciznost čini životinje manje mrtvim. Na drugoj izložbi videli smo svašta nešto od keramike. Najfascinantnije delo liči na neku kičmu uvijenu u spiralu. Gledajući sve te čudesne skulpture, zapitaš se kako ih je i čime moguće napraviti. Kad budeš otišao na izložbu, nemoj ništa da pipaš. Teta što radi tamo strogo je rekla: *NO PIPING!* (neki od nas su ipak malo pipkali eksponate, jer su izgledali tako stvarno, ali ti nemoj, nipošto)!

U svakom slučaju, ako si u prilici, obavezno otiđi na izložbu. Sve što ti treba je 30 dinara, ali to je opravdano. Znaš kako je, moraju i oni od nečeg da žive.

Pozdrav,
tvoj GFT 3/15

Lisabonska priča

Aleksandar Topić GFT 4/7

PIRV

2+2=5

А С И И

S1/7

G1/6

VT1/3

GFT1/15

TPA1/11

GFT1/13

2009/10.

E M B E R T Á R S A

A busz ablakán néztem ki miközben láttam az elmosódó fákat és a természet adta gyönyörű zöld szín árnyalatainak egybeolvadását. Amikor egészen belemerültem a látványba az ablakon visszatükröződött az arcképem, és mellette a busz másik oldalán ülő két idős hölgyé is. Az egyikükön egy aranyos olajzöld franciasapka volt, kerek alakú régimódi szemüvege kissé lejjebb csúszott, és így felfedte az orrán azt a két piros kis foltot, amit előtte a szemüvege terhelte meg. A másik hölgynek egy láthatóan kézzel kötött vállkendője volt, amit elől csomóra kötött. Arcán erőteljes ráncok árulkodtak arról, hogy igencsak eljárt felette az idő. Jóízűen beszélgettek, és csillogó szemeikből ítélve biztosan a régi szép időről elmélkedtek. A busz megállt és felvett még néhány utast, akiknek sajnos már nem jutott elég hely így kénytelenek voltak állva folytatni az utat. Az egyikük egy kis komisz gyereknek tűnt, valószínűleg nem egy teli buszra számított, de nem tudott mást tenni belemarkolt egy kapaszkodóba, és tehetetlenül bámulta az ablakon túli tájat. Annyira belemerült, hogy nem figyelt, amikor a busz egy éles kanyart vett, így a kapaszkodó kicsúszott a szorításából és a két idős hölgy ölében landolt. A fiú zavarában, hirtelen nem is tudott felállni, hanem még ott sínylődött a hölgyek ölében, akik szintén meglepődtek. Nagy tolongás támadt a buszban, a sofőr is felpillantott a visszapillantó tükörrre, és onnan követte az eseményeket. Néhány másodperc múlva egy kis segítséggel, de a gyerek újra talpon állt és a nyakától a füle hegyéig bevörösödött.

- Bocsánat! – nyögte ki gyorsan a fiú, de szégyenében nem is tudott mást mondani.

- Nincs semmi gond fiacskám. – mondta a francia sapkás hölgy. – csak máskor légy figyelmesebb!

Majd lassan folytatták tovább a beszélgetést, a fiú sem állt már a figyelem központjában.

A busz megállt, kiléptem a járdára és az első látvány, amely elém tárult egy kenyereket és más péksüteményeket szállító autó, amelyből egy aranyos kis emberke szállt ki. Kinyitotta az autó rakodóterét, majd a kenyerekkel teli kosarakat egyenként bevitte az üzletbe. Ahogy egyre közelebb értem, észrevettem, hogy az éhes kis verebek felcsipegetik a morzsákat, amik a ropogós friss kenyérről pattogtak le. Hirtelen a semmiből egy kisgyerek szalad közénk, és csillogó nagy szemeivel azt figyelte, hogyan röppenek a magasba. Az anyukája is odaért, kézen fogta és merev arckifejezéssel magyarázott neki valamit. A kisfiú csillogó szemei elhalványodnak, szomorú arccal vetett még egy utolsó pillantást a már visszaröppen verebekre, és engedve anyukája szavának együtt folytatták az útjukat.

Az út túloldalán három lány lépked magabiztosan a márkás méregdrága cipőikben, karjukon a legújabb trendnek megfelelő, és elsősorban neves tervező keze alól kikerült táska függ. Csukott szájjal egyértelműen még nem tanultak meg rágózni, azt az időt avval töltötték, hogy hogyan kell úgy lufit fújni és kipukkasztani, hogy azt az öt méteres körzetükben mindenki hallja. Most is épp egy kirakat előtt álltak meg és kezdtek bele sajátos kis csevegésükbe. Közben szemeikkel láthatóan végigmérték a körülöttük levő járókelők öltözetét, és vontak le elhamarkodott kijelentéseket. A jobban öltözöttekre irigykedve, akik pedig nem engedhetik meg maguknak a márkás dolgokat, azokra szánnalommal néznek. Különösen kihívó megjelenésükkel élvezik, hogy a figyelem rájuk irányul. Nem fogják fel azt, hogy ők is ugyanolyan emberek és, hogy semmiben sem különböznek a többiektől. Nem a ruhának kell, hogy meghatározzon minket, hanem a személyiségének, a viselkedésének és a magatartásának. Valószínűleg ők soha bele sem gondoltak mi lenne, ha nem ők lennének ebben a helyzetben. Egyszerűen átgázolnak mindenben és mindenkin, nem tekintve hátra, hogy lépteikkel kiknek az életét keserítették meg. Ami a legszánalmasabb mindebben, hogy mindennek ellenére ránk van a legnagyobb szükségük, mert nélkülünk nem tudnának kitűnni, nem tudnának átlagon felüliek lenni.

Néhány sarokkal arrébb építkezés zajaira leszek figyelmes. A bekerített falakra lelkes fiatalok kezdik meg a következő plakát réteg felvitelét, miközben mindenki nehézkesen kerüli ki őket. Egy bácsi akkora ívet tett, hogy belelépet egy homokrakásba és így a papucsja megtelt homokkal. Néhány lépés után megállt, nekitámaszkodott a falnak, és a papucsából bosszúsan kiürítette a homokot. A fal mögött a

ilustracija: Ninoslav Sudarević VT 1/3, koloracija: redakcija

K

munkások szorgosan dolgoznak, mindenkinek megvan a saját munkája. Egy öltönyös, sárga, védő sisakos ember nagyméretű lapokkal a kezében utasításokat oszt az embereknek, mindeközben kétszer szakítja meg beszédét egy fontos telefonhívás miatt.

Egy munkás megy oda hozzá:

- Uram, a hetes és a nyolcas rész kibetonozásával, és a mellékhelység alapjainak kiásásával is végeztünk.
- Jól van. Akkor kezdődhet a félórás ebédszünet. Szép munka! Elmehet...

A munkás örömmel jelenti a társainak a szünetet, és már veszi is elő, amit reggel a felesége csomagolt neki ebédre. Kezdetét veszi a jóízű falatozás a rövid lazítás és a nevetés.

Mindezt egy koldus a bekerített falon lévő apró résen át nézi, és arra gondol bárcsak ő is ilyen finomságokat ehetne. Tehetetlenül leül a földre, előveszi rongyos kis zsebkendőjét, szétteríti a betonon, és kérégetésbe kezd. A járókelők elmennek mellette, figyelembe se veszik. Elővesz egy agyongyötört kis fésűt, hátrafésűli haját, megtörli arcát a maszattól, hátha így szívesebben fordulnak oda hozzá az emberek. Az eredmény változatlan, hiába törekszik, ez nem elég. Továbbra is csak ott ül magányosan mindaddig, amíg az építésvezető fel nem szólítja a távozásra, de ő makacsul maradni akar, és ha már így adódott a lehetőség, tőle is pénzt kér. Az építésvezető minél előbb távozásra akarja bírni, így belenyúl a zsebébe, és a kezébe nyom egy rakás pénzt. A koldus nem hisz a szemének, valószínűleg sosem látott még ennyi pénzt, hamar el is megy, nehogy meggondolja magát az ember. A másik utcában megáll, és a tengernyi zsebe közül biztos helyre rejtja a pénzt. Ahogy ott állt és rendezte az újonnan szerzett vagyonát, egy kislány odaszaladt hozzá és azt mondta:

-Tessék bácsi, a zsebpénzemből vettem két csokoládé az egyiket odaadom magának!

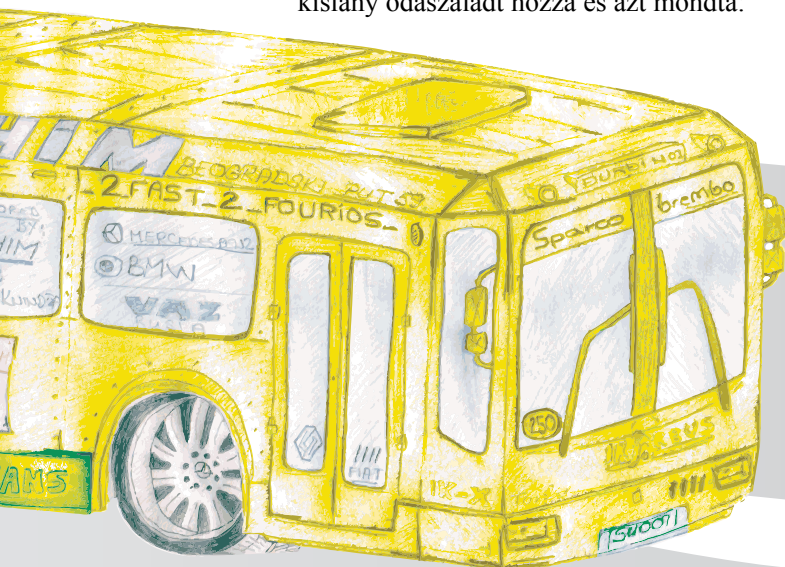
A koldus nem is tudott mit mondani ennek ez elragadó, őszinte kis teremtménynek. Könnybe lábadt a szeme, és mire meg tudott volna szólalni, a kislány tovább szökdécselt. Azért hatódott meg így, mert tudta, hogy az üzletember a feleslegéből nyomta a kezébe a pénzt, ez a kislány pedig abból a kis zsebpénzéből áldozott rá. Ez az őszinte kis teremtmény sokkal többet adott neki, még akkor is, ha az értékben kevesebb.

Leültem egy padra, és csak néztem a magam előtt elhaladó embereket. Egy szimpatikus lányon akadt meg a szemem, gyönyörű hosszú haja a vállára hullott. Léptei hirtelen felgyorsultak, egy fiúhoz szaladt oda, majd a nyakába borult. Megcsókolták egymást, és kézen fogva együtt sétáltak tovább.

- Milyen aranyosak így együtt. Biztosan nagyon szerelmesek, és pont összeillenek. – gondoltam magamban, mindaddig, amíg egy kis idő múlva megint felbukkant a lány, egy másik fiúval karöltve.

A lány teljesen úgy tett, mintha ez lenne a világ legtermészetesebb dolga. Csalódtam. Úgy éreztem ez a világ már teljesen eldurvult, itt már semmi nem lehet olyan szép és ártatlan, mint a régi szép időkben. Az emberek is csak megjátsszák magukat, és nem a valós énüket mutatják, maszkot viselnek. Talán épp azért teszik, hogy mások se tudják őt megbántani, és így végül mindenki elzárkózik egymástól.

Ahogy ezen elmélkedtem, újból feltűnik a láthatáron az a lány, most én is megvetéssel és szájalommal nézek valakire. Ahogy sétál azzal a fiúval..., hogy tud ilyen jól színészkedni és hazudni. Hátról hirtelen valaki olyan fogja be a szemét, hatalmas mosollyal a száján, aki teljesen úgy néz ki, mint ő. Egymásra nevetnek, és én felismerem azt, hogy teljesen elhamarkodott kijelentést vontam le, mert az embereket nem lehet külsejük alapján megismerni. Ikrek voltak, mind a ketten szimpatikusak maradtak számomra, hiszen már látom a valóságot és azt, hogy bár teljesen ugyanúgy néznek ki, mégis mások. Az a fontos, hogy megpróbáljuk azt, hogy ne első látásra alkossunk véleményt. Legyünk mi is nyitottak az emberek felé, így talán mi is több bizalmat kaphatunk felőlük. Evvel talán egy olyan folyamatot indíthatunk, el ahol az embereknek fontossá válik az, hogy jobban megismerjék egymást.

CSEND

Napkeltét lesik a didergő
éjek,
Ha szólnék szájjal s
értenétek
a halált, jobban rettegnétek.

Némaság búja lágyít,
már az élete sem számít.
Lelke is már elveszett,
csak képzelet az életet.

Nyomunkban fodoroz a harag,
a szavak immár lehullanak.
Egy ember aki ül csendben,
...ejti őt már a pillanat.

Györfy Marianna AT2/2

NOVA GODINA

Sedeo sam zamišljen za radnim stolom u svom stanu u strogom centru grada. Prozor je bio otvoren, a sa glavne gradske ulice dopirao je žamor. Zapravo, činilo se da sa svakim novim trenutkom žamor prelazi u huk. Čekala se Nova godina.

Pevao je Zvonko Bogdan. Sedeo sam razmišljajući šta sam pametno uradio u godini koja je već za mnom... Evo ih, stigli su. Stiglo je društvo. Zajedno smo se veselili. Bilo je dobro. U ponoć smo izašli na terasu da vidimo vatromet. Bio je kao i svake godine- jeftin i jadan. Odvrnuli smo muziku do daske kako bismo nadglasali Zvonka. U pet se društvo razišlo. Ja sam zaspao mrtav umoran. Ustao sam u dva. Počela je sasvim nova godina. Ništa specijalno.

Sve ispočetka, to jest nema početka, osim kalendarskog... Nije čak ni sneg padao.

tekst i ilustracija: Branko Tmušić GFT 3/15

PRED OGLEDALOM

Ненормално лењим и спорим темпом устајем из кревета. Врти ми се у глави и једино што желим је да се вратим у земљу снова где се све дешава само од себе, без потребе мог померања. Брзо се отарасим тог осећаја и устајем.

Узимам огледало да видим шта ми је јастук учинио и изнова се разочарам сликом коју добијам: рашчупана коса са уништеним локнама је прво што ми запада за моје уморно око. Примећујем нешто што личи на бубуљицу, а чега не могу да се отарасим јер ме мрзи да тражим коректор. Једино што ми се чини занимљивим на тој слици у огледалу је моја боја очију, па на њој застанем и дубље се загледам. Ништа ме не спречава да мало сањарим, па се упуштам у то...Коса ми је наједном равна и савршена, очи ни најмање уморне, већ срећне и свеже, расположене. Изношена тренерка и дукс у којима сам спавала постају шик фармерке и црна туника са додацима у виду дугих ланчића са великим, белим куглицама и малим каишчићем који сјаји под плавим светлом рефлектора. У руци ми је микрофон, чујем публику како вришти, а уз врисак публике свира чувена мелодија емисије *Идол*. Без трачка нервозе и сасвим сигурна у себе истрчавам на бину са широким осмехом, спремна да одрадим своје. Са свих страна чујем музику и у датом тренутку почињем да певам. Какав осећај! Савим сам задовољна својим наступом- улазим у финале. Жири је спреман да објави победника и напетост расте. Члан жирија устаје и чита са папира: *И, победник је.... не ја...*

Враћам се у стварност и размишљам о себи. Изгледа да ни оно у чему ти имаш главну улогу не може да ти да довољно самопоуздања. Настављам са стварним животом јер немам времена да променим крај свог сањарења, пошто опет касним у школу.

текст и илустрација: Александра Драгић ТОН 3/9

ПРЕПРЕПРЕДЈЕДНИМУМЕТНИЧКИМДЕЛОМ

Постоје разне врсте уметности: музика, сликарство, књижевност, вајарство, архитектура, филм... Уметничко дело које је на мене оставило веома снажан утисак јесте дело архитектуре, тачније, мостоградње. Налази се у Босни, у родном граду мојих родитеља, Коњицу.

То је један нови- стари мост преко реке Неретве. Кад кажем нов, а стари, може звучати чудно, али он је управо то – нов, а стари! На истом месту некада давно изграђен је знаменити камени мост, најблиставији пример класичне отоманске мостоградње. Саградио га је 1682. године неимар Хасећи Алијага. Срушен је минама марта 1945. године, а рушитељ је остао непознат. На истом том месту никао је идентичан камени мост. Пет кула подсећа на пет стражара који чувају сигурност моста. Широки камени блокови укупани су дубоко у ледене вртлоге Неретве. Израњају полако, стабилни и чврсти, носећи на себи читав терет тешке камене грађевине. Са стране се те куле спајају чинећи пет прекрасних лучних сводова. Лукови су највећи на средини моста, а идући према обалама, они се смањују. Изнад лукова, као завршетак моста, налази се широки камени пут оивичен једноставном каменом оградом. Са две стране мост се спаја у благи лук, чинећи тако јединствену завршницу ове дивне грађевине. Не постоји нико ко је преко њега прешао, а да се није зауставио да са њега погледа бистре, разигране вирове Неретве и тако се, бар за тренутак, врати у неко прошло време. Идући преко моста, са десне на леву обалу Неретве, улази се у стари део града сачињен од уских уличица и малених сокака. Гледајући са стране, мост и стари део града делују као једна прелепа целина.

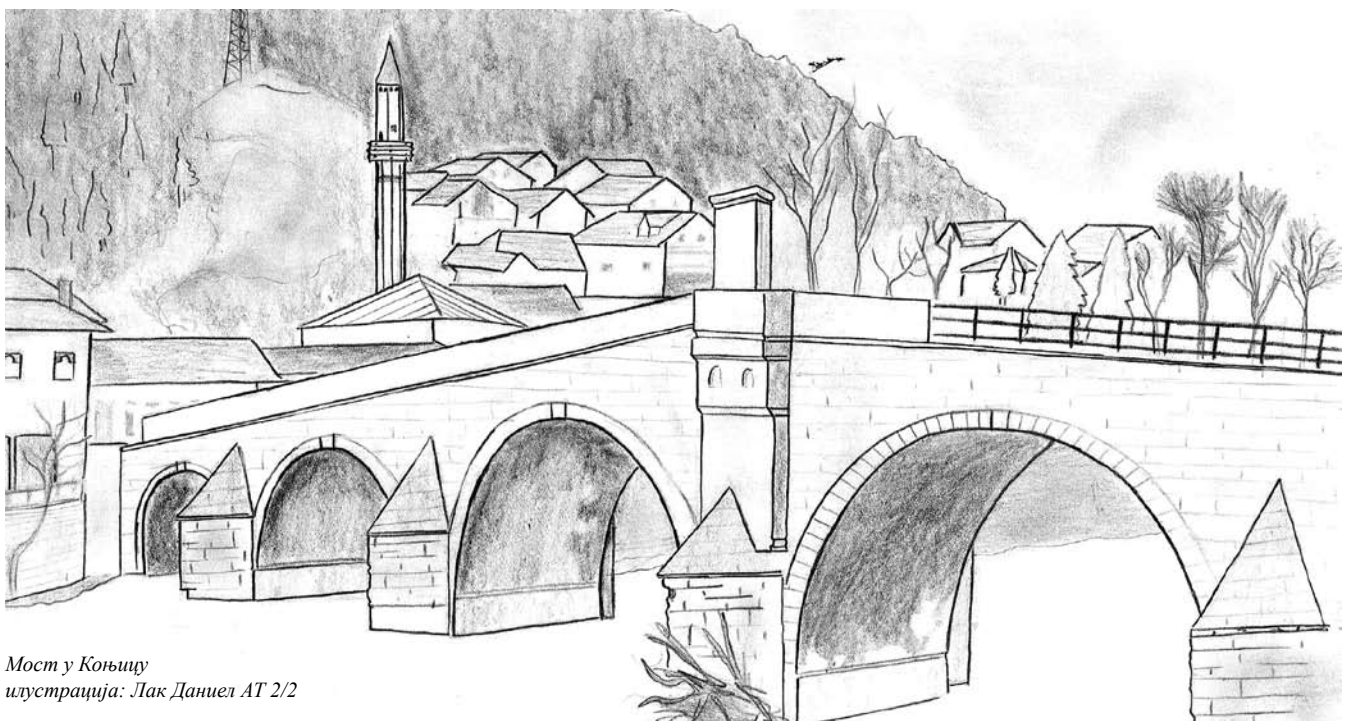
Иако многи нису ни чули за овај мост, мени је посебно драг због своје занимљиве историје и лепоте.

Тамара Трбовић ВТ 1/3

СРУШЕНИ МОСТ

Још колико хладних ноћи?
Колико ноћи без сна?
Када ћеш ми опет доћи?
Када ћеш ме подићи са дна?
Сећање на тебе полако ме убија,
Док јастук сузе ми упија.
Питам се зашто време не лечи ране,
И зашто бројим само тужне дане.
Ти своју љубав дајеш њој,
њу љубиш уместо мене,
а некад си био мој,
и текла сам ти кроз вене.
Твој поглед говорио је више од речи,
Да се волимо нико није могао да нас спречи.
Били смо сами против свих,
Борили се за срећу!
После тебе остаје ми овај стих:
Никада те заборавити нећу!
Био си мој први срушени мост,
Мој слатки грех,
У мом животу једини гост,
Разлог за смех.
Твој загрљај ми је потребнији од воде,
Хоћу да она из твог живота оде!
Знам да све ово заслужујем
јер твоје *волим те* нисам хтела да чујем.
Чекам да схватиш
И да се мени вратиш,
Јер без тебе не постојим
И у месту стојим.
Хоћу да ме пољубиш као пре
И да ме опет не даш никоме!
Да те имам била бих другачија,
Твоја и више ничија!
Дотле буди срећан с њом,
Али макар тихо признај срцу свом
Да волиш ме и да ти требам јако
И да никог нећеш волети тако.
Ја ћу те, љубави, чекати колико треба
Јер те једино ја волим до неба!

Николета Радојевић ТПА 1/11

Мост у Коњицу
илустрација: Лак Даниел АТ 2/2

MOKRE PRÍCE IZ

ISTORIJAT

„Konačno tlo“, reče kolega Vuković, grčevito stižući u rukama peškir, kojim je brisao poveće graške znoja, koje su mu oblivale čelo, dok je silazio iz zagrejanog autobusa.

„Ni muzika se nije čula od buke“, dodala je kolegunica Šarović, misleći na glasno klopavanje i, sasvim neopravdano, curenje autobuskog uređaja za ventilaciju, usled čega joj se nije ostvarila želja da čuje omiljene melodije i ostvari kontakt sa kolegama na prednjim sedištima.

I ostali putnici nastavničke julske ekskurzije nisu imali ništa protiv da sparinu vozila zamene za dvosatni odmor na tlu nekadašnjeg rimskog grada Viminacijuma, a sada arheološkog lokaliteta sa perspektivom stalnih otkrivanja u narednih nekoliko decenija.

„Viminacijum... Beše to nekada blistav grad. Bogati hramovi, široke ulice, luksuzne vile, velike terme, amfiteatar... U svom, doduše kratkom, životu ne videh grad na tako dobrom položaju. Tu se račvaju putevi ka zapadu, istoku i jugu Carstva. Reke su ovde široke i plovne. Dunavom bismo brzo stigli u Panoniju, Norikum, Reciju ili Dakiju. Kud ti pogled seže svuda šume, njive, voćnjaci... Ljudi se razmiledi po poljima, vredno rade... A beše sjajan taj vojni logor gde se i sada, izdaleka vide moćne kamene kule. A tek kakva beše Porta Praetoria!

Osetih Kajevu tugu nad prošlim vremenima, te stadoh da ga tešim da će se grad oporaviti i ljudi u njemu uživati kao nekada...“ Ovako je govorio jedan savremenik, neposredno posle varvarskog razaranja, a posle čega je grad postepeno potonuo u vreme i zemlju.

Zadatak modernih ljubitelja kulture je da ožive prostor i duh Viminacijuma arheološkim poduhvatom i turističkom agresijom, da bi starina na svetskoj kulturno-istorijskoj sceni zauzela mesto koje joj pripada.

Lokalitet obuhvata prostor nekadašnjeg vojnog logora i rimskog grada i prostire se na oko 450 hektara, a većim delom se nalazi ispod obradivih površina, dok su svetlo dana ugledali objekti na pet lokacija, od kojih su tri dostupne turistima. Nalazi se oko 100 km jugoistočno od Beograda i 3 km od Kostolca na teritoriji sela Stari Kostolac i Drmno, neposredno uz termoelektranu čiji ugljenokopi ugrožavaju pojedine delove lokaliteta.

Viminacijum je nastao u davnom I veku (neki izvori pominju i I vek pre.n.e.) kao vojni logor (castrum), a zbog veoma povoljnog geografskog položaja i trgovačkih ciljeva, stalnim naseljavanjem unutar zidina, prerastao je u glavni grad provincije Gornje Mezije (Moesia Prima). U rimsko doba grad se oslanjao neposredno na rukavac Dunava, a na drugoj strani bedeme je dodirivala Mlava, da bi je kasnije naselje premostilo i proširilo se na levoj obali reke.

U grčko-latinskim izvorima zabeležen je kao Viminatio, Viminacio, Euminacio, civitas Viminacio, campo Viminacio, Uiminakion, Biminakion, Bimenakion, Bimenakion Metropolis i, konačno, u IX veku, kao Viminacium.

Razoren je u najezdi Atilinih Huna 441. godine, posle čega se oporavio, ne dostigavši nikada raniji kulturni i privredni nivo, da bi u IX veku, definitivno, nestao iz istorije.

Prošlo je stotinak godina od početka modernog oživljavanja usnulog zatrpanog grada, a na projektu reanimacije, pored arheologa, učestvuju i matematičari, elektroinženjeri, geofizičari, geolozi, petrolozi, istraživači koji se bave daljinskom detekcijom, 3D modelovanjem i prepoznavanjem oblika i veštačkom inteligencijom i, naravno, turisti, poput onih iz *Politehničke škole*, koji su, početkom jula na putu za Srebrno jezero zastali u rimskom gradu, neki u nameri da protegnu utrnule noge, neki da zapale cigaretu, a neki sve to, i da udahnu malo od davno prohujale prašine sa drevnih zidova, koji santimetarskom progresijom izranjaju iz seoskih oranica.

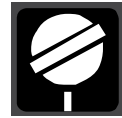

Pod ovim oranicama je Viminacijum

UPOTREBA ANTIČKOG TOALETA (WC-a, KLOZETA, KLONJE)

Sparina dana i autobuske unutrašnjosti navodila je na misli u čijem centru je bio pojam vode i tečnih asocijacija poput tuširanja, kupanja, ispijanja ogromnih čaša iste, pa sve do onih koje su bile uslovljene prirodnom potrebom odlaska u toalet.

Baš pri ovom poslednjem, pisac teksta pitao se da li je možda direktor lokaliteta, arheolog-entuzijasta, koji je uveo retro stil umotavanja u toge i tunike, vožnju dvokolicama a la Ben Hur, i izložio turiste uticaju podzemnog čamdžije Harona, kojeg, uzgred rečeno, nastavnici nisu videli zbog zasluženog godišnjeg odmora, mislio i na rekonstrukciju javnog antičkog WC-a, bez ograničenja u pravilima i

VIMINACIJUMA

postupeima koje je tako značajna institucija nametala.

Nije sigurno da bi se takvi toaleti svideli današnjem čoveku, a pogotovo razumnom profesoru, koji je (i u krizi) navikao na visoke standarde privatnosti, naročito u sferi intimne higijene. Rimski toalet, odnosno viminacijumski toalet, podrazumevao bi pristup pripadnika oba pola u istu prostoriju, jer stari Rimljani nisu imali predrasuda kada je nužda bila u pitanju. Sedelo se na betonskoj ploči koja je imala nekoliko otvora malog prečnika u nizu, ispod kojih je bio kanalčić sa tekućom vodom koji je spirao „nečistoću“. Kabina nije bilo, tako da ste u toku „posla“ mogli voditi razgovor sa komšijom ili komšinicom, koji su sedeli pored vas. Nije postojala ni institucija toalet papira, ali kako su Rimljani negovali kult higijene, postojala su sredstva namenjena brisanju intimnih delova tela. Jedno od takvih bila je četka načinjena od životinjske dlake, koja se posle upotrebe odlagala u kanalčić sa protočnom vodom koji je tekao ispred nogu korisnika, a koji ne treba mešati sa kanalčićem koji je spirao „nečistoću“.

Rimski WC

Problem za današnjeg razumnog profesora bio bi u tome što takva četka nije bila za jednokratnu upotrebu nego su je upotrebljavali redom svi korisnici rimskog toaleta po principu: jedan otvor - jedna četka. O higijenskim implikacijama, zaključak se nameće sam. Interesantno je u pogledu onovremenskih WC-a, projektovano na današnju situaciju kada nema toga što se ne plaća, da je upotreba javnih toaleta bila besplatna do imperatora Vespazijana (69-79 g.), koji je zbog saniranja finansija zaveo porez i na javne klozete, pa kada je Tit, budući car, počeo da mu prebacuje na takvom apsurd, on je sinu podneo novčanicu pod nos, pitajući ga: „Šta je, frajeru, da li ti novac smrdi?!“ S obzirom da Tit na ovo nije imao protivargumente, od tada, pa sve do dana današnjeg, ovakva vrsta usluge se naplaćuje.

Pokazalo se da je današnji viminacijumski toalet savremenog tipa, a onaj stari, originalni, još uvek nije izašao

na svetlo dana, sa nadom da će se to jednog dana sigurno desiti kao što i dolikuje reputaciji provincijske prestonice.

VODOVOD I KANALIZACIJA

U daljoj potrebi za vodom na lokalitetu bilo je logično potražiti nekakve vodovodne cevi, ili odvodne kanale (kanalizaciju). Da bi Rimljanin naučio da uživa u tekovinama urbane civilizacije, pored toga što je morao da drži širom otvorene oči, ili da potisne svako osećanje nežnosti i sažaljenja s pravom rimskom bezosećajnošću, morao je da nauči da zapuši nos pred smradom, ili da zna da se uzdrži od povraćanja.

Otvoreni vodovodni kanali pri tom su imali vrednost simbola. Viminacijum, kao metropola lokalnih dimenzija, morao je da ima odvodni kanal nalik na Cloacu Maximu u Rimu, koja je personifikovala shvatanje života da fiziološki proces pražnjenja ima izuzetno značenje. Rimska kanalizacija je takvih dimenzija da je i danas, posle dve hiljade i pet stotina godina u upotrebi. Voda je u gradove dovođena cevima iz dalekih izvora i potoka i sistemom razdele sprovedena u sve delove grada za privatnu i javnu upotrebu. Na mnogim punktovima postojale su javne česme koje su služile za osvežavanje prolaznika, dok je u privatnim vilama voda preusmeravana za protok u fontanama, ili mnogobrojnim ukrasnim česmama. I siromašniji stanovnici gradova bili su priključeni na vodovodnu i kanalizacionu mrežu, međutim, kao i danas, preobilje tehnike ponekad je bilo u obrnutoj srazmeri sa ograničenošću njenih fizičkih sposobnosti tako da su odvodni kanali bili povezani samo sa klozetima u prizemlju zgrada sa stanovima-insulama siromašnijih stanovnika. Stanovi u prenatrpanim rimskim četvrtima uopšte nisu bili priključeni na kanalizacionu mrežu, pa su se njihovi žitelji služili obližnjim javnim toaletima, ili se izmet skupljao u pokrivenim kamenim posudama pri dnu stepenica u zgradi, odakle su ga povremeno odnosili skupljači đubreta i čistači ulica, pa je pretpostavka da je neviđeni smrad prožimao zgrade, ali je zato zemlja na obližnjim imanjima bogato hranjena odnešenim đubrivom, mada je ono bacano i u septičke jame u gradskim četvrtima.

Viminacijum je, svakako, imao tehnologiju sličnu prestoničkoj i, svakako, kao grad znatno manjih dimenzija, i manje problema. Ostaci vodovodne mreže vide se na lokacijama kod Porta Praetorie i Termini (termae), a njen veći deo se proteže kroz njive kojima se opasno približio ugljenokop termoelektrane Drmno. Za razliku od rimskih zgrada u kojima voda nije sprovedena cevima dalje od prizemlja, kao što nije ni odvođena, pa se morala prenositi ručno, tegljenjem na spratove, a uz to je pretila opasnost da

vam neko na glavu prospe sadržaj nokšira (mada je takav čin podlegao sudskom postupku ako bi gradska policija podnela prijavu), u našem malom rimskom gradu je bilo moguće da cevi dopru i do gornjih spratova, kao što pokazuju instalacije pronađene u provincijskim gradovima.

Vodovodne cevi su najčešće pravljene od olova i polagane u zemlju, ili na akvadukte, ako je trebalo premostiti neki prostor. Stari Rimljani nisu znali za kancerogena svojstva olova, čime je upotreba vode iz ovakvih cevovoda, verovatno, ponešto uticala i na povećan mortalitet, ali su bili majstori za sprovođenje vode sa planinskih izvora u desetinama kilometara udaljena naselja. Zadivljuje izgradnja akvadukata, sličnih mostovima, kojih, na žalost obožavalaca rimske tehnike, nema na ovim prostorima. Istraživači su ustanovili da su visinske razlike krajeva akvadukata svega nekoliko centimetara, ali su konstruisani modeli pokazali da je i sa tako minimalnim nagibom voda tekla velikom brzinom samo pod dejstvom sile teže. Najnovija istraživanja pokazuju da je snaga vodenog pada korišćena i za pokretanje izvesnih sprava pri izradi određenih proizvoda (npr. nameštaja od drveta), što bi značilo da su Rimljani pre par milenijuma koristili mašine na vodeni pogon.

KUPATILO I KULT KUPANJA

Kako se obilazak lokaliteta bližio kraju, a neki od profesora već počeli da osećaju nostalgiju za unutrašnjošću ozloglašenog autobusa, bilo je uputno pronaći ono u čemu su Rimljani savršeno uživali, a pripadnici današnje civilizacije

Rimsko kupatilo

sveli samo na upotrebnu vrednost. Pronađena je lokacija sa pozamašnim kupatilom, ne zna se da li privatnim ili javnim. Vode za kupanje u rimskoj državi bilo je u izobilju, mada su privatna kupatila bila privilegija bogataša. Javni izvori vode bili su toliko bogati da nije mogla da ih iscrpi ni vanredno velika potrošnja vode za kupanje. Kupatilo je možda

najkarakterističniji doprinos Rima, sa aspekta higijene i estetike. U istoriji velikih kupatila očitava se i istorija same države. Kupatilo je, u vreme Hanibalovog pohoda na Rim, bila posuda sa vodom na zaklonjenom mestu gde se oznojeni seljak prao. Već u II veku pre nove ere, sunčanje i nega tela su postali opšta moda, pa se razvila navika odlaženja u javna kupatila, koja su 33. pre nove ere postala besplatna. Ona su postala veliki zatvoreni prostori u kome su se okupljale mase ljudi, prelazeći iz jedne velike dvorane u drugu, iz vruće kupke u mlaku, iz mlake u hladnu (frigidarium), pa u sobe za masiranje i izležavanje, prostorije za jelo, pa u sportsku dvoranu ili biblioteku, ako ste bili meditativniji ili, naprosto, lenji. Zato bi po svojoj veličini i nameni, rimsko kupatilo moglo da se uporedi sa hipermarketima, iako je poređenje na štetu ovog drugog. Kupatilo je označavalo ceremonijalni ritual kojim se ispunjavala praznina dana bez posla. Ono je bilo hram religije tela i predstavljalo idealno mesto za lenštine, čankolisce, egzibicioniste i druge obožavaoce sopstvenog tela. Iako je navika redovnog pranja pomogla da se smanje higijenski i sanitarni nedostaci, a prostorna grandioznost kupatila ulivala smirenost i lečila posledice siromaštva privatnog života, ritual kupanja odnosio je veliki deo dana i ljudske energije.

Kupatilo je imalo i ulogu stimulatora seksualnog života. Iako je uvedena mera po kojoj su muški i ženski kupaći razdvajani time što je za svake predviđeno drugo vreme, taj propis se često kršio.

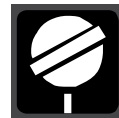
Ono što bi tadašnje kupaćice identifikovalo sa današnjim, modernim, bila je kupaća oprema onoga vremena. Mozaik otkriven na Siciliji otkriva upotrebu bikinija u IV veku, kao i asortiman plažnih igara, od kojih su neke sa loptom.

Rimski bikini

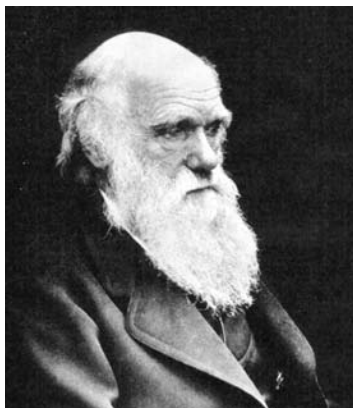
Obuzetost ovakvim mislima uzrokovanih konkretnim opažanjima mogla je rezultirati zbrkom u glavi i kojekakvim sofisticiranim zaključcima - pitanjima o razvijenosti civilizacija i poređenju dva vremena, da se nije začuo nečiji glas: *Polazak*, koji je naterao kolegu Vukovića da pripremi peškir za brisanje graški znoja, a tvorca ovih redova da poželi ovom komadu zemlje i istorije da ubrzo u potpunosti izroni iz oranica, i posvedoči o savršenosti ljudskog uma davno prohujalih vremena.

Georg Odri, profesor

Godina Darvina

ČOVEK 22. VEKA: KAKO ĆE IZGLEDATI DALJA EVOLUCIJA HOMO SAPIENSA?

Charles Darwin
(1809 - 1882)

velika klimatska promena koja se već dešava. Drugo, čovek ima nagon da usavršava nauku i tehnologiju, što, na žalost, podrazumeva dalje razvijanje oružja masovnog uništenja, a treće, informatičke tehnologije, istražene da bi pomogle nama, mogle bi se okrenuti protiv nas.

U XVIII veku je u Engleskoj započela industrijska revolucija. Tada je započela velika konzumacija fosilnih goriva. Posle dva veka, automobili su zavladali ulicama i putevima. Sagorevanjem goriva, nastajala je energija, kao i štetni nusproizvodi. Nagomilavanjem tih jedinjenja, nastaje efekat staklene bašte. Ova pojava nastaje nagomilavanjem štetnih gasova, koji zadržavaju sunčevu toplotu unutar atmosfere, ne dozvoljavajući joj da prođe. To podrazumeva povećanje temperature za nekoliko stepeni, što ima katastrofalan uticaj na živi svet. Unutar tela organizama poput čoveka, preskače se nekoliko evolucija i nastaje mutacija, što će se dogoditi do 22. veka. Tadašnjem čoveku će najpre mutirati disajni sistem. Organizam će se prilagoditi manjoj količini kiseonika, i naučiće da ga efektivnije konzumira. Duž disajnih puteva nastajale sitne dlačice, koje će imati ulogu u filtriranju štetnih gasova. Koža će nam postati tamnija, usred jače emisije sunčevog zračenja i toplote. Glas će postati dublji, dok će slušni sistem biti manje razvijen nego danas, zbog preterane buke. Čulo vida, dodira i ukusa će ostati isto, za razliku od čula mirisa, koje će se dodatno izoštriti, zarad nalaženja poslednjih zaliha čistog, nezagađenog vazduha na planeti. Pored mutacije ljudske vrste, treba očekivati i proboj na medicinskom polju, koji će omogućiti duži život u ovoj naizgled mračnoj evoluciji, a imućni će ići na odmore na Mesec, teraformiran Mars, ili pak u virtuelnu realnost, gde će biti bezbedni od problema zagađivanja. Ova mračna budućnost se većim delom može izbeći već danas, sve manjim korišćenjem fosilnih goriva i većim korišćenjem njihovih alternativa (Sunce, voda, biomasa...)

Pored toga što će rapidna mutacija spasiti čoveka, to će imati neželjene posledice po pitanju reprodukcije, pošto će ljudska vrsta biti podeljena na osnovu DNK, tj. razlika između grupa će biti poput razlike između *Homo Sapiensa* i *Homo Neandertala*. Takva biološka promena će stvoriti rasne razlike, koje će uzrokovati nove ratove.

Ratovi su odlika ljudi od pamtiveka. U njima jedna strana pobeđuje, dok druga gubi. Razlozi za njihovo vođenje su različiti. Najčešće je u pitanju plen. U ratovima se koristi oružje. Kako vreme napreduje,

tako se i oružje usavršava. Do pre pet stotina godina, mač i strela su bili glavni. Ustupili su mesto musketama i topovima. U prošlom veku razvilo se još moćnije oružje, poput atomske bombe. Puške crpe energiju iz supstance zvane barut. Atomska bomba koristi energiju cepanja i spajanja elemenata. Nova oružja će biti još strašnija. Crne rupe veličine tačkice ispaljene na pravo mesto, moći će da sruše cele države. Gram antimaterije može da izmeni pola kontinenta do neprepoznatljivosti. Biološki agensi, poput virusa, mogu da masakriraju veći deo populacije. Kako vreme napreduje, tako se i ta vrsta oružja razvija. U slučaju otvaranja crne rupe, oslobodila bi se stravična energija. Trajno bi nagrizla atmosferu, ne samo neprijatelja države koja je iskoristila, nego svih. Antimaterija bi oslobodila nezamislivu radijaciju, koja bi trajno izmenila organizme. Virusi bi se, za razliku od prve dve pretnje, stalno razvijali i nalazili načine da razbiju zaštitu. Kad se dogode sva tri scenarija, mali broj ljudi bi preživeo. Prva generacija 22. veka će imati slabiji vid, što će trajno preneti na sledeću. Pritom, druga čula bi se izoštrila i omogućila da preživimo u negostoljubivom ambijentu. Koža će nam postati deblja i tamnija, zbog nezamislive toplote i radijacije u okruženju. Nivo inteligencije će se smanjiti. Pritom, zakržljali organi, poput slepog creva, ponovo će imati funkciju. Zarad preživljavanja, organizam će ponovo stvoriti enzime neophodne za varenje celuloze. Za nas donekle štetne materije neće više biti tako opasne. Zubi će se zaoštriti zarad lakšeg kidanja sirovog mesa. Dužina života će se skratiti na četrdeset godina, jer neće biti nikakve lekarske pomoći u slučaju nezgode. Ljudi 22. veka će morati opet da izgrade civilizaciju i načine je onakvom kakva je bila svega nekoliko decenija pre njih.

Informatičke tehnologije predstavljaju današnji oslonac ljudskog društva. Kako vreme prolazi, sve više se razvijaju. Već sada predstavljaju prekretnicu ljudske evolucije. Do 22. veka, organizam će se potpuno prilagoditi njima. Deblje rožnjače na očima će omogućiti neprestano gledanje u ekrane. Zbog kuckanja na tastaturi, prsti će nam postati duži i osetljiviji. Unutar našeg tela će se razviti nova vrsta mišića, neophodna da drži organe u pravilnom položaju, usred krive kičme prilagođene neprestanom sedenju. Informacije više neće morati učiti, samo ćemo ih poslati i uskladištiti u mozak. Zastarele, dotrajale organe će zameniti bionički implantati. Zarad zabave, priključićemo se u neki virtuelni svet. Moći ćemo sačuvati svest u kompjuterskom obliku. Ova, naizgled utopijska budućnost, ima drugu stranu medalje. Postaćemo zavisni od mašina. U tom slučaju, scenario viđen u naučno fantastičnim filmovima, poput *Terminatora* i *Matrixa*, može da se dogodi nama. Umesto da slušaju nas, izvršile bi pobunu. Dosta bi im bilo da slušaju i slepo prate ljudske naredbe. Za veći deo ljudi, smrt bi bila neumitna. Preživeli bi oni koji su sve vreme izbegavali nove tehnologije, ili plemena koja još nisu otkrivena u zabačenim delovima naše planete. Sve većom zavisnošću od kompjutera, već za nekoliko godina ovaj scenario je izvestan.

Ovi argumenti predstavljaju ideju vrlo izgledne i mračne budućnosti, gde su naši potomci preskočili nekoliko evolucija i naglo mutirali. Naš svet, okružen ratovima, stalnim zagađivanjem i sve većom tehnološkom zavisnošću, predstavlja pun sud, u koji je potrebno ubaciti samo jednu kap da se prelije. Svakako, radikalnim promenama već danas možemo i moramo primeniti nove tehnologije, poput čistih izvora energije, ali da ostanemo u istom stanju kao i sada, da evolucija teče prirodnim tokom i traje nekoliko hiljada godina.

SPORTSKI DAN

Stari asovi i mladi lavovi

Toplo i prijatno jutro 19. septembra iznenadilo je učenike i profesore *Politehničke škole* naviknute na tradicionalno prohladni i kišni sportski dan, i jutarnju dilemu *ustati ili odustati*.

Ovoga puta, suncem razbuđeni, okupili su se na sportskim terenima u želji da pokažu šta znaju i umeju, *ko kosi, a ko vodu nosi, ko je majstor, a ko potrčko, i ko vozi traktor, a ko zatvara stranice!*

Lagano razmrđavanje i uigravanje otpočelo je pod krošnjama stoletnog drveća uz stoni tenis. Svetlucava voda Paličkog jezera (o ostalim odlikama i kvalitetima paličke vode drugi put) nazirala se kroz granje, mameći nas da se probamo i u sportovima na vodi, ali

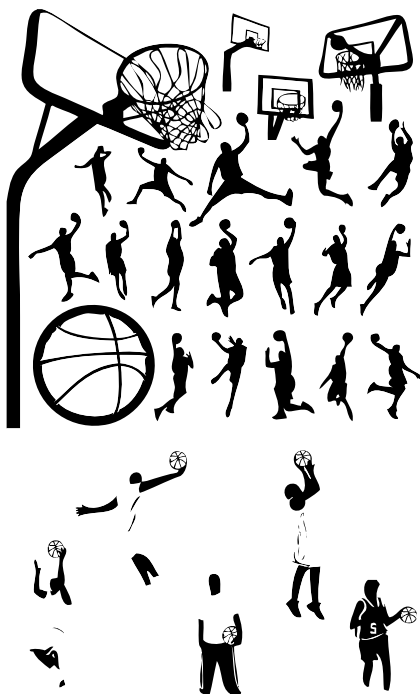
je na tome i ostala, ne uspevajući da nas zavarava. Ipak, nije zgoreg uzeti i ovu mogućnost u obzir, pa je upriličiti sledeći put.

Atmosfera je, za to vreme, na glavnim terenima postajala sve vrelija. Naročitu pažnju pobudila je fudbalska utakmica između učenika i profesora, a pobeđu su odneli profesori (zlobnici kažu zato što ih je bilo teško zaobilaziti zbog, je l', gabarita). Najveće interesovanje privukla je žestoka odbojkaška utakmica u kojoj su se sukobili vremešni profesori i dobro uigrani učenici. U srčanom i do samog kraja neizvesnom odmeravanju snaga zvanom *život je lopta, lopta je život*, mudrost i iskustvo profesora odneli su pobeđu nad mladošću i članom učenika, ili je...hmm...možda bilo obrnuto? Uostalom, da li je važno? Neka slike govore više od reči...

*Igrala se odbojka...**... i košarka**Ništa bez sudija**Stoni tenis u senci drveća**Tu su i navijači**Ko kaže da pobeđa nije važna?*

SPORTSKI KUTAK

Veoma bogata jesen što se tiče školskih sportskih takmičenja. Nastupili su svi sportisti, osim fudbalera, koji čekaju svoju šansu na proleće.

Počeli su rukometaši sa ekipom koja je bila sastavljena od učenika prvog i drugog razreda. Na opštinskom takmičenju je muška ekipa zauzela vrlo dobro treće mesto, dok su rukometašice osvojile prvo mesto, i kvalifikovale se na međuokružno takmičenje koje je bilo održano u Somboru. Naša mala rukometna ekspedicija je polufinalnu utakmicu izgubila na sedmerce, pošto je rezultat susreta posle produžetaka i veoma uzbuđljive igre, ostao nerešen. Na žalost, rukometašice su se iz Sombora grada vratile zauzevši treće mesto, ali se mora reći da je to najveći uspeh naših sportista ove jeseni.

Košarkaši su vredno trenirali, ali je to bilo dovoljno samo da se pobedi *Hemijsko-tehnološka srednja škola*. Polufinalni meč protiv *Ekonomске škole* košarkaši su odigrali veoma odgovorno i disciplinovano, ali to nije bilo dovoljno za prolazak u finale. U finalu su slavili učenici *Gimnazije* kojima je pošlo za rukom da savladaju *Ekonomsku školu*, i na taj način našu ekipu potisnu na četvrto mesto.

Košarkašice su imale više uspeha od košarkaša i na opštinskom takmičenju zauzele su prvo mesto. Predvođene Emeše Vidom, učenicom AT2/2 odeljenja, veoma raspoloženom za igru, pobedile su i ekipu *Medicinske škole*, i ekipu *Gimnazije*. Okružno takmičenje će pokazati da li je naša ekipa spremna za nešto više.

Odbojka je postala najpopularniji sport među našim đacima. Odbojkaši su otišli na takmičenja gajeći velike nade. Međutim, ispostavilo se da i u drugim školama postoje odlični igrači. Momci, kao ni devojke, nisu uspeali da se plasiraju na dalja takmičenja. Mora se reći da su devojke imale više uspeha i da su se borile za prvo mesto. Finalnu utakmicu izgubile su od *Gimnazije*.

Zvonko Vuković, profesor

Legszebb vízisport a számomra

E sportág kedvelője osztályomban is feltűnik, kit Sziveri Rékának hívnak, s ki már régóta űzi ezt a sportot. Egyik kedves batátnőmmel együtt készítettük Rékával a riportot, aki most megosztja velünk a véleményét a sportról:

Mért tetszett meg neked ez a sportág?

Először is azért, mert szeretem a vizet, s másodszor pedig, mert mindig a szabad, friss levegőn vagyok.

Mért szereted?

A sport iránti szeretet még valamikor anyukámtól örökölttem, mert valamikor ő tagja volt a szerbiai válogatottnak. Ez a sportág szinte minden testrészemet megmozgatja. Evezés közben pedig élvezhetem a nyár szépségeit, és a Tisza gyönyörű látványát, ami elem tárul.

Mióta kajakozol?

Hatodikos korom óta űzöm ezt a sportágat, nagy lelkesedéssel és sok kitartással.

Milyen élményeket szereztl a sportban?

Ebben a sportban sok sikerélményem volt és van is. Egyénileg és csoporthajóban is, mivel számos versenyen küzdöttünk a dobogós helyezésekért.

Hány versenyen vettél eddig részt, és milyen eredményt, díjat kaptál?

Az évek során több szerbiai, vajdasági versenyen vettem részt. Az érmeimet csapathajóban szereztem kajak négyesben. Országosan két aranyat és egy ezüstöt, vajdaságin pedig két ezüst érmet sikerült megszerezni.

evezősök a Palicsi tavon

Hogyan folynak az edzések?

Nyáron az evezésen van a hangsúly, és van hogy kétszer edzünk naponta. Ősszel megkezdjük az alapozást, egészen tavasszig, amikor súlyzunk, futunk és az evezőgépen evezünk.

Milyen sűrűn van edzésed?

Az evezések gyakorisága öt nap egy héten, ami majdnem másfél óra.

Ivana Rajčić, Jagodity Natália, AT 2/2

INTERVJU:

Tanja Vacić, učenica TON 2/9 odeljenja

TANJA TREĆA U EVROPI

Tanja Vacić, učenica TON 2/9 odeljenja, već dugu niz godina trenira karate, sport koji joj je doneo puno lepih trenutaka i pobeđa na takmičenjima. Uspešno uspeva da uskladi školske obaveze sa sportskim. Na Evropskom karate kupu održanom 15. novembra 2009. godine u Hali sportova u Subotici, Tanja je osvojila treće mesto, što je bio povod da porazgovaramo sa njom.

Kakav je sport karate?

Karate veština sastoji se iz dva segmenta, a to su kate i borbe.

U kom klubu treniraš karate i koliko dugo?

Karate treniram aktivno već deset godina u KK Eupi. Moji treneri su Milorad Čopić i Miroslav Petrović.

Koji pojas imaš?

Imam crni pojas za koji sam polagala 2005. godine kod mr Marka Nicovića i profesora Dušana Dačića.

Šta te motiviše da se baviš ovim sportom?

Volim osećaj koji mi pružaju pobeđe na takmičenjima.

Imaš li tremu pred meč?

Uvek postoji neka vrsta pozitivne treme koja nestane kada meč počne.

Kako se osećaš u trenutku borbe?

Dok meč traje, bitna je koncentracija. Usredsredim se na protivnika i mislim na pobeđu.

Koliko si medalja dosad osvojila?

Osvojila sam ukupno oko 170 medalja.

Koje su ti najdraže medalje i dostignuća?

Najdraže su mi medalje sa Svetskog prvenstva 2002. godine- srebro, sa karate Zvolen Cupa 2006- srebro, sa internacionalnog WKC kupa 2009. godine – bronza, kao i pet medalja i pehar koje sam osvojila u Mađarskoj kao najuspešniji sportista. Tri puta sam bila prvakinja Srbije – 2001. i 2002. godine u katama, a 2004. godine u katama i borbama.

Da li postoje neke predrasude o karateu?

Postoji predrasuda da je karate „razbijački“ sport namenjen mladim i agresivnim ljudima. Nasuprot tom uvreženom mišljenju, za karate su potrebni strpljenje, upornost, istrajnost, ispravna namera i samokontrola. Karate je isključivo samoodbrambena veština.

Kako si se osećala kada si osvojila treće mesto u Evropi?

Nisam baš bila zadovoljna, očekivala sam da ću postići bolji rezultat. To mi je motivacija da sledeći put dam sve od sebe i ostvarim svoje želje.

Hvala ti što si odvojila svoje vreme da upoznaš učenike škole sa postignutim uspesima i približiš ovaj sport mladima.

Takmičenje

Proglasenje pobednika: Tanja je prva s leva

Nina Zarić TON 1/9

KAKO PREBOLETI DE~KA

(није за девојке које су оставиле дечка)

Овај текст вам можда може помоћи када се нађете у ситуацији да вас остави дечко.

Прво што морате да урадите када вам се то догоди јесте да се смирите и добро размислите, јер вам брзоплетост неће много помоћи. Размишљајте о следећем:

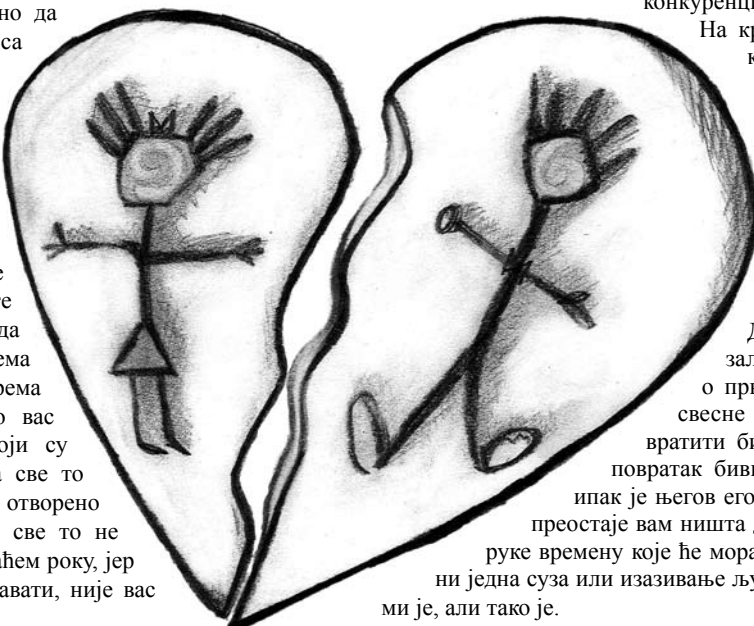
а) да ли желите да се помирите са њим и зашто,

б) ако не желите да се помирите, да ли желите да му се светите,

в) желите преко свега мирно да пређете и да наставите са својим животом?

Уколико сте присталица прве опције, почните да тражите начин да се са њим помирите. Корисно је да о свему причате са другарицом или другом, јер они имају објективније виђење ваше везе. Размотрите колико сте били заједно, да ли се лепо понашао према вама, какви сте ви били према њему, претпоставите зашто вас је оставио и, на крају, који су разлози за помирење. Када све то урадите, пробајте искрено и отворено да попричате са њим. Ако све то не успе, решите га се у што краћем року, јер дечко који ће вас омаловажавати, није вас достојан.

илустрација: Vida Emese
AT 22

Девојке које желе освету обично се служе трачевима или љубомором. Трачеве не бих ником препоручила, јер они углавном не дотичу момке, а могу бити прекренути против вас. Са љубомором волим да се играм! За девојке које воле „акцију“ те врсте имам рецепт који лично нисам пробала, али знам да је добар. Суботом увече набавите на себе неке кул крпице које никад није видео на вама и - правац град! Сазнајте где се он налази те вечери, као случајно се појавите на том месту, и прошетајте руку под руку са дечком којег је он сматрао својом конкуренцијом!

На крају, има и оних девојака које су свесне себе и које ће преко свега прећи без потребе за помирењем или осветом. Њима немам шта да кажем, осим - СВАКА ЧАСТ! То је доказ да су зреле и свесне, и да немају разлога да трпе момке који их нису достојни.

Девојке које су биле јако заљубљене размишљаће само о првој опцији. Треба да буду свесне да ће се мало који дечко вратити бившој девојци. За њега је повратак бившој знак слабости (знате, ипак је његов его у питању). На жалост, не преостаје вам ништа друго него да се предате у руке времену које ће морати да уради своје, јер вам ни једна суза или изазивање љубоморе неће помоћи. Жао ми је, али тако је.

Дуња Цавић ТОН 3/9

KAKO RASKINUTI LOŠU VEZU

Sevaj sad!	Ja tebe ne zaslužujem. Previše si dobra za mene. Zaslužuješ boljeg od mene.	Reći mu da je to, možda kraj veze, ali početak jednog divnog prijateljstva...	Znaš, prerano smo se upoznali...	Proš'o septembar, jako si prošlomesečni, a ja pratim trend...	Bež' od nje!
HOĆEŠ DA DOĐEŠ DA GLEDAMO ZALAZAK SUNCA ZAJEDNO? DOĆI CE I MOJ NOVI DEČKO...	Pa, sviđaš se ti meni, ali on je lepši...	Brate, ružan si! Pojavili su mi se pacovi na tavanu, 'ajde mi pozajmi svoju sliku i pomози mi da odu sami...	Reći joj da imaš svinjski grip!	Za brzo i efikasno slamanje srca, samo šibne SMS poruku!	Prevariš ga s nekim drugim i to je 100 % raskid.
AJ' MALI, PALI!	Gurnuti ga u žbunje dok šetate, pobeći i ne javljati mu se više....hihihi...	Uvek mene ostavljaju devojke... šmrc...	Kažeš joj: Prošla si kroz moj život kao krava kroz kukuruze...	Juriš je lopatom dok ne ode...	E, mene prošlo...

J A I M A M H O

Manekenstvom do snova

Sanja Ilić, talentovana učenica TON 1/9 odeljenja, pristala je da nam u razgovoru otkrije tajnu Da Vinčijevog koda...haha... mala šala. Sanja je odlična učenica, a uz to i manekenka. Evo šta nam je rekla o svom hobiju...

Koliko dugo se baviš manekenstvom?

Manekenstvom se bavim od svoje šeste godine. Završila sam tri škole za manekene, a svaka je imala različite zahteve. Potrebna je velika koncentracija, hodanje na štiklama, vežbe za pravilno držanje i hodanje u dvoje, što je veoma teško.

Kako se osećaš na pisti?

Na svakoj reviji sam imala tremu. Neverovatan je osećaj kad izađeš pred publiku. Čini ti se da postojiš samo ti dok su oči publike uprte u tebe. Tada treba da prošetáš i prikažeš sebe što bolje znaš i umeš, a to nije nimalo lako.

Da li si upoznala neke poznate ličnosti iz sveta mode?

Upoznala sam mnoge stiliste, šminkere, fotografe, manekenu Dijanu Čikoš, kao i Borisa, poznatijeg kao člana žirija iz

Hrvatskog top modela, našeg poznatog reditelja Darka Bajića i mnoge druge.

Da li si putovala negde sa svojom ekipom?

Na žalost, ne. Kad se organizuje neka revija u Beogradu ili Novom Sadu, manekenke se traže bukvalno od danas do sutra. S druge strane, na prvom mestu mi je škola.

Planiraš li i nadalje da se baviš manekenstvom?

Imam veliku želju da ostanem u manekenstvu, ali su u Subotici male šanse za napredovanje, jer nema puno modnih dešavanja.

Kako sebe vidiš u budućnosti?

Mislim da se snovi ostvaruju ako u njih veruješ. Svako može da postane neko i nešto, ako to zaista želi. Tako i ja mogu postati poznata manekenka, mada je konkurencija zaista velika. Za sve što u životu želiš da dobiješ, treba mnogo da se trudiš!

Na pisti

Pred objektivom

BI, ATI?

Maketarstvo - hobi za jake živce

Ninoslav Sudarević, učenik VT 1/3 odeljenja, u slobodno vreme bavi se modelarstvom. Osim toga, zanimaju ga sve vrste automobila, a istorija mu se čini najzanimljivijom naukom.

Kako si odlučio da se baviš modelarstvom?

To se desilo pre otprilike četiri godine, kada sam u petom razredu na časovima tehničkog vaspitanja, naučio da sečem šper-ploču i da je spajam. Prvi model koji sam napravio bio je Yugo 45.

Opiši nam ukratko modelarstvo.

U modelarstvu je, kao i u svakom drugom hobi, važno biti uporan.

Da li si išao na neka takmičenja i da li si osvajao neke nagrade?

Za sada nisam osvajao nagrade, nisam išao ni na takmičenja, ali uskoro planiram izložbu...

Šta te trenutno inspiriše?

Trenutna inspiracija su mi američki automobili.

Kako uspevaš da uskladiš školu sa hobbijem?

Radim, uglavnom, vikendom, ili posle škole. Za dva dana uspem da spremim model za farbanje, a za pet ili sedam dana završim sve radove na jednom modelu.

Možeš li da izdvojiš svoj najbolji rad?

Ne, zaista ne mogu da se odlučim ni za jedan rad. Možda su

najbolji VAZ- SHIGULI 7, Citroen DS 19, Dodge CHR 1969 i 1973, Ford Mustang 1968, GT, i Zastava 750 - Fića...

Gde sebe vidiš u budućnosti?

Ovo je najteže pitanje, ali nadam se da ću raditi u nekoj od vodećih automobilskih kompanija kao dizajner, ili bar pomoćnik dizajnera...

Zastava 750 - Fića

Ivana Mukić VT1/3

Kako dizajnirati sopstveni život

Aleksandar Topić i Marijana Buljovčić, učenici GFT 4/7 razreda, proveli su jedan radni dan sa grafičkim dizajnerom Igorom Oršolićem, art direktorom B92. Aleksandar je ovu posetu osvojio na konkursu na koji se prijavilo preko 50 mladih ljudi iz Srbije koji žele da se bave grafičkim dizajnom. Njegovi radovi ubedili su žiri da on u najvećoj meri zaslužuje posetu radio-televizijskoj kući B92. On je izrazio želju da sa sobom povede drugaricu Marijanu. Evo njihovih utisaka...

Aleksandar i Marijana u studiju B92

Tokom dana provedenog sa grafičkim dizajnerom i art direktorom B92, Igorom Oršolićem, bilo je nestvarno, nezaboravno i neponovljivo! Igor je biće koje je baš takvo kakvim sam ga zamišljao! Čim je izašao iz auta, videlo se da je to on - dizajner! Prvo smo kullirali sa Igorom, a potom obišli zgradu B92. Slikali smo se u studiju gde se snimaju vesti!!!

Bili smo u njegovoj kancelariji, videli njegovo radno mesto koje je zatrpao knjigama o umetnosti, dobili smo *Telenor* kalendar i ceger koji je on dizajnirao i dao mi na poklon, kao i knjigu *Sve crvankape su iste*. Zajedno smo ručali, a potom smo otišli u *Studio 12*. Tamo je bila tona umetnika i baš smo „naleteli“ kada su pravili skulpture od selotejpa! Pogledali smo skulpture u Knez Mihajlovoj koje su pravljene za *Belef*!

Baš u trenutku kada sam pomislio da grafički dizajn ne može više da mi se sviđa, i da polako gubimo želju da upišemo fax, dobili sam ogromnu „injekciju“ entuzijazma!

Od Igora smo mnogo naučili. Svaka njegova rečenica bila je pametna i vredna pamćenja! Dobio sam i konkretna uputstva kako da steknem status i informacije od neprocenjive vrednosti! Zahvaljujem se sajtu *mingl.org* koji nam je omogućio odlazak na B92, televiziji B92 i Igoru Oršoliću!

Posetite i Vi sajt *mingl.org*!

Aleksandar Topić GFT 4/7

KIŠOBRANI ZA GINISA

Uspeli smoooooooooooo!!!! I mi rekord za Ginisa imamoooooooo!!!!

U petak, 09. oktobra 2009. godine, na Gradskom trgu u Subotici, napravljen je najveći mozaik od kišobrana na svetu, i tako postavljen novi Ginisov rekord. Da bi se osvojio jedan ovakav interesantan i inspirativan Ginisov rekord bilo je potrebno da više od 500 učesnika drži otvoren kišobran u trajanju od 10 minuta. Među 1026 razdraganih Subotičana bili su i učenici *Politehničke škole*, i svi oni su kombinacijom belih i ljubičastih kišobrana na Trgu napravili jedinstven mozaik sa velikim natpisom *Ela*, novog pakovanja mlečnih proizvoda *Mlekare Subotica*. Svi učesnici dobili su kišobran za uspomenu i dugo sećanje na ovaj neponovljivi događaj.

Do nekog sledećeg druženja i novog rekorda....

Dijana Krtinić, profesor

KAD IZAĐES U GRAD...

Zvali smo taksi. Krećemo.

"Kod Jadrana, molim vas", rekla je i sela napred.

Ona je već unapred odredila gde ćemo ići, nas dvojica se ne pitamo.

"Idemo do „ernice“, vas ako ne puste, idite u Sax, tamo će vas sigurno pustiti, ja ću vas cimnuti gde da se nađemo. Idem samo jedan krug", rekla je.

Nismo ni pokušavali da uđemo u *Renesansu*. Idemo u Sax.

"Jel' te cimnula ova", pitao sam ga.

"Ma, jok, bre, kraljica se garant razvalila", reče drug.

Posle sat vremena kruženja, stiže.

"Idemo do *Neptuna*", rekla je kraljica.

"Neću, brate, znaš da se tamo uvek smorimo", rekao je drug.

"Brate, baš si ispala, lepo smo se dogovorili", odgovorila je.

"Hajde, idemo. Zezanje", rekao sam oduševljeno.

"Sto dinara, druže, duf, sada možeš ući", reče kralj od tristo kila na ulazu.

Dok silazim dole, osećam se ko krmača posle sistematskog pregleda, sa ovim pečatom što mi je kralj udario...

I daaa, kreće hit!

"Žena zmija, sedi sa šankom..."

Svi u glas. Haos. Ludilo, havarija...

Posle ovog hita, ko živ, a ko mrtav.

Kraljica je u transu. Juče je raskinula sa dečkom, eto razloga da se ubije.

"E, ja ne mogu više, idem napolje."

"Čekaj, idem i ja", dogovorili smo se.

Izašli smo nekako. Rigotina svuda oko tebe, fuj, sve smrdi ispred. Polugolo dete leži na bankini - ništa strašno.

Ovo dvoje pored se ljube. Ne ljube se - oni se ližu. Ma haos.

"E, brate, gde je kraljica?"

"Ma, dole je, bre, mrtva je."

Sedimo ispred, posmatramo situaciju.

I da, stiže kraljica, odvaljena od života, pocepanih čarapa, čupava, musava...ma, brutalna.

"Zvala sam taksi, idemo u *City*", promrlijala je.

Sa oduševljenjem sam primio tu bogomdanu informaciju. Tamo je najzabavnije. Tamo nikada nije dosadno.

Osim toga što ima brutalno ime, ima i brutalnu lokaciju - Zorka!

Jes, idemo. Idemo na Zorku.

I daaa, stižemo.

"Jao, daaa, danas peva Biljana Sečivanović", reče kraljica i potrča prema *Sitiju*. Ne znam ko je Biljica, baš me zanima.

Stiže siti girl.

"Čao, ja sam Violetica i jako sam pijana, možeš mi samo pričuvati stražu dok piškim."

"Ne", rekli smo joj istovremeno.

"Pederčine jedne! Ovakvu ribu nećete da pričuvate", vrištala je za nama.

Violetica je samo zadigla zlatnu haljinicu, čučnula i pustila mlaz.

A u *Sitiju* ludilo.

Kraljica naručuje pet tekila, sve na eks.

"Izvol'te, šta ćete vi, slatkiši", upitala je simpatična šankerka od osamdesetak leta.

"Dve kole."

"Ne držimo sokove, samo žestoko", nasmešila se zubima, koji su bili, hvala bogu, svi na broju.

"Onda ništa."

"Odma' dođe."

Stojiš, gledaš, smeješ se i ne veruješ.

Posle dvadeset minuta uživanja u *Sitiju*, postaje mi muka.

Dvadeset minuta je dovoljno da se zabaviš i u *Sitiju*, sve više od toga postaje mučno.

Idemo nazad u Sax. Iako je i tamo i smor, bar se ljudi prave normalni.

Kontam da je problem u meni što možda ne znam da se zabavim, al' nemaš gde da izađeš.

Subotica - malo selo, tri kafića.

ilustracija: Branko Tmušić GFT 3/15
grafički dizajn: Aleksandar Topić GFT 4/7

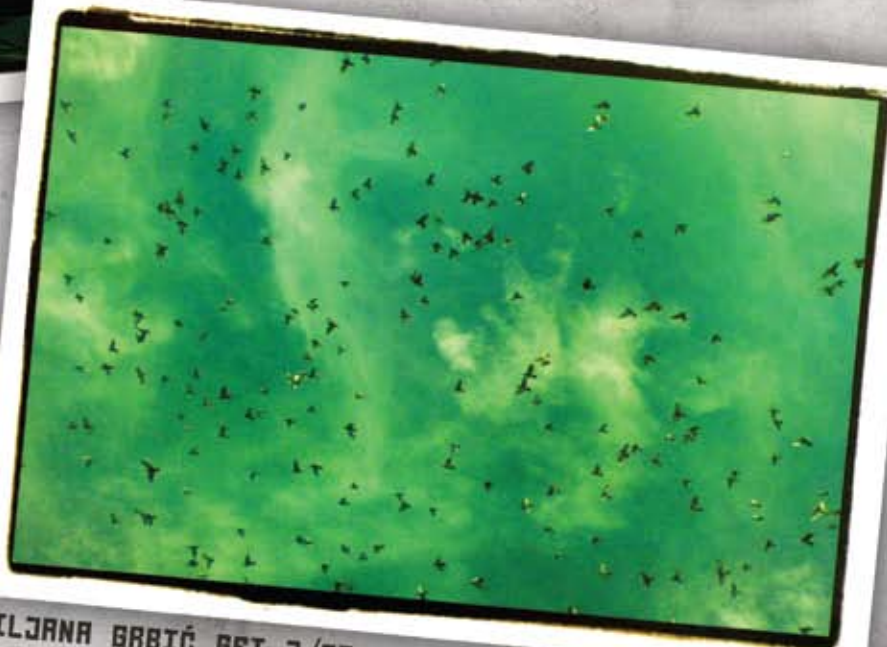
ANA ĐELMIĆ BFT4/7

ALEKSANDAR TOPIĆ BFT4/7

ALEKSANDAR DEVIĆ BFT4/7

BILJANA BRBIĆ BFT 3/15

LICE SUBOTICE